

MAANDSCHRIEF VOOR BIJENTEELT

MAART

ADVERTENTIENTARIEVEN:

Speurbijljes

Alleen voor leden en geen handelsartikelen betreffende f1.50 voor de eerste 20 woorden; elke 5 woorden meer 40 cent extra. Deze advertenties uitsluitend bij vooruitbetaling

Gewone advertenties

Hele pagina	per nummer	f 150.-
Halve pagina	per nummer	„ 80.-
Een vierde pagina	per nummer	„ 45.-
Een achtste pagina	per nummer	„ 25.-
Een zestiende pagina	per nummer	„ 15.-

Deze prijzen zijn netto, dus zonder enige korting!

Bijenstand „Klabofia” - Voorst

Uw adres voor het verwerken van ruwe raat en zuivere was tot kunstraat. Van ruwe raat 30 tot 50 procent kunstraat terug. Tevens imkersartikelen. Afstandblikjes per 100 st. f1.90, enz. enz. Thans beperkt te leveren kunstraat zonder inlevering van was of ruwe raat.

Bijenkorvenvlechters

Wij kunnen U uit voorraad leveren

1ste snit vlechtband

Het is een pracht artikel. De prijs bedraagt per bos van 12½ kg. f2.50 per kg. Minder dan 12½ kg. per kg. f2.80. De breedte is 5-6 mm.

Het Bijenhuis, Wageningen

BESTELT HET NOG HEDEN

BIJENHOUDERS!

Wij kopen steeds à contant, tegen de hoogste waarde: Slinger- zowel als pers-honing, alsmede ruwe raat en zuivere bijenwas. Ook leveren wij u, tegen inlevering van ruwe raat kunstraat terug, op billijke voorwaarde. In het a.s. voorjaar leveren wij prima bijenvolken, tegen de laagst mogelijke prijs. Kunstraat in beperkte mate leverbaar, zonder inlevering van was of raat.

L. BAKKER'S BIJENPARK, HOOGEVEEN, TEL. 102

SCHWIETERS' BIJENPARK, TEL. 95, DEDEMSVAART

KOOP HONINGEN WAS

verwerkt uw ruwe en zuivere was tot kunstraat.

BREEKT MET UW OUDE SLEUR!! SCHAFT U AAN EEN DEKPLANK „IDEAAL”

Isolerend, geluiddempend, naadloos, bijenruimte en bovenal praktisch. Type A, proefplank f2.55, graasje 20 cent; vier stuks à f2.50. Type B, zonder losse onderdelen, f3.- per stuk. Rembours; porto en emballage voor kopers rekening. Bestelt nog heden! VERKOOPKANTOOR DEKPLANK „IDEAAL”, Postbus 47, Overschie.

Nederlands Octrooi aangevraagd onder No. 134199.

IMKERS VAN DE VELUWE

Zoekt het niet langer in de vreemde! Koopt thans uw imkersartikelen bij het oud en vertrouwd adres. Bijenkasten, Broed- en Honingkamerramen, Reisramen, Afstandblikjes, Koninginneroosters, Dekkleedjes, Boog- en Stro-korven, Bijenkappen, Vlechtriet, enz. enz. enz. Prijslijst op aanvraag. W. VAN 'T LAND, HONINGZEMERIJ, BARNEVELD

H. T. van Dam, Jubbega (Fr.)

Bijenpark, Magazijn van Imkersartikelen

Telefoon 103, Hoornsterzwaag

ONZE PRIJSLIJST 1948

Simplexkast, 2 br.kamers, ramen en blikjes	f 32.50
Idem, 1 broed en 1 honingkamer, compleet	„ 31.-
Trio kweekkast, waarin 3 koninginnen kunnen worden gekweekt	„ 20.-
Reservekastje, 5 raams, compleet	„ 15.-
Koninginneteeltkastje, 3 raams	„ 9.-
Observatiekast, 3 raams, z. mooi geschilderd	„ 55.-
Broedramen, Simplex	per 10 stuks „ 1.80
Honingramen, Simplex	per 10 stuks „ 1.75
Afstandblikjes	p. 100 stuks „ 2.-
Vertind draad, per rol, 100 gram	„ 0.75
Wielspoortje, voor draad vastzetten	„ 1.85
Draaglijst voor 10 raams kast, p. p.	„ 0.30
Boogkorf, 12 raams, met boogjes	„ 13.-
Idem, zonder boogjes	„ 10.-
Ronde korf, grote maat	„ 6.-
Zwermkieps, flinke maat	„ 5.-
Zinken moerroosters, 40 x 40	„ 1.20
Idem, per vierk. meter	„ 6.-
Blaasbalg beroker	„ 7.-
Dathe pijp met houten mantel	„ 8.-
Bijenskap met paardehaar vizier	„ 3.50
Bijensluier met paardehaar vizier	„ 3.50
Bijenskap met gaasvizier	„ 2.50
Engelse bijenhelm	„ 4.50
Los paardehaar vizier	„ 1.50
Bijenveger, paardehaar, groot model	„ 2.-
Voederballon met bordje	„ 1.10
Korfmes met dwarssnijmes	„ 1.50
Honingzeef met houten lijst	„ 2.-
Ontzegelmes	„ 5.-
Ontzegelvork	„ 3.-
Perskleed, 1 x 1.25 meter, katoen	„ 10.-
Idem, hennep	„ 15.-
Splitlederen handschoenen	per paar „ 6.-
Boxlederen handschoenen	per paar „ 9.-
Bijendoek voor ronde korf	„ 0.50
Hefboompje om raampjes te lichten	„ 1.-
Schraapmes, raampjes-lichter	„ 1.40
Bijenuitlaat	„ 1.25
Zwavel- en salpeter l., per doz.	„ 0.30
Regina koningin-vangtoestel	„ 1.25
Rood carbolzuur, per flesje	„ 0.75
Anti wasmot, per fles	„ 0.50
Separator voor Simplexkast	„ 4.50
Reisraam voor Simplexkast	„ 2.25
Am. secties, per stuk	„ 0.20
Luchtkokers voor kast	per stuk „ 0.20
Korfkrampen	per stuk „ 0.15
Stroomat voor 10 raams kast	„ 1.50
Viltten dekkleedje	„ 1.75
Zeil dekkleedje	„ 1.50
Kunstraatinzetter, spleetopener	„ 1.-
Moerhuisje, gewoon	„ 0.25
Honingflacons	per 100 stuks „ 15.-
Metalen deksels	per 100 stuks „ 6.-
Kartonnen inlagen	per 100 stuks „ 0.80
Honingslinger voor 3 broedramen, wormwiel	„ 150.-
Honingslinger voor 3 broedramen, frictie-aandrijving	„ 125.-
Bijenspel, verzilverd	„ 1.40
Bijenbroche, verzilverd	„ 1.40
Bijenspel hangertje, verzilverd	„ 1.40
Boekwerken als	
Bijenteelt, door S. Cancrinus	„ 0.95
Bijenteelt, door A. S. Planting	„ 1.20
Meer verantwoord imkeren, door A. Weiss	„ 1.90
Het Moderne Bijenboek van Schotman	„ 17.50
Werkloon zuivere was tot kunstraat, per kg.	„ 1.-
Zend ons uw zuivere was en droge raat ter verwerking tot kunstraat.	
Eerste soort vlechtband	per kg. „ 2.75
Idem, per bos van 12½ kg.	per kg. „ 2.50
Draadrooster	„ 2.50

Maandschrift voor BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VEREENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

50e Jaargang
Redacteur : Joh. A. Joustra
Adres Redactie :
J. v. d. Heydenstraat 35, Amersfoort
Telefoon 6734

Commissie van Redactie : A. S. Planting en A. Vink.
Adviseurs : de Rijksbijenteeltconsulenten.

Maart 1948 — No. 3

Maandpraatje

Het is nu al de tweede winter, die abnormaal genoemd kan worden. Winter 1946/1947 was lang en koud; winter 1947/1948 gelijk meer op Novembertagen, dan op een echte winter; veel storm, veel regen, vrij zacht weer en geen of zo goed als geen vorst en ook bijna geen sneeuw.

We kunnen het aan de bijen bemerken; ze vliegen vrij geregeld uit en maakten al een paar keer een behoorlijke uitvlucht.

Als het zo doorgaat, dan hebben we vroeg goede broednesten, hetgeen vooral voor Imkers, die met hun bijen boomgaarden en koolzaad bezoeken, goed van pas komt.

Onze ervaring is echter, dat bij een wat langdurige winter, op de duur de bijen het beter maken, dan bij zo'n losse winter als we nu beleven. We hopen, dat wij ons dit jaar hierin vergissen.

Intussen mogen we er wel op rekenen, dat alles ook veel vroeger zal bloeien en dat nachtvorsten heel wat kunnen bederven, want dat die er zullen komen, lijkt wel vanzelfsprekend.

Toen ons de drukproef bereikte voor het flink, $\pm 10^{\circ} \text{C}$.

Het Bedrijfschap voor Pluimvee en Eieren wilde ons goed bedenken met 4 kg suiker per volk, waarvoor we zeer dankbaar zijn. Als de volken vroeg in het broed komen, zal er ook wel meer suiker nodig zijn, want hun voorraad is dan gauw opgeteerd. Helaas werd voor slechts 3 kg vergunning verkregen.

Maar laten we er vooral aan denken, dat we slechts sterke bijen kunnen krijgen als het niet aan goed stuifmeel ontbreekt. In streken waar weinig of geen stuifmeel te halen is, kan de imker zich behelpen met surrogaat stuifmeel.

In streken waar een teveel aan stuifmeel wel eens broedremmend kan optreden, kan men zich bedienen van een zgn. stuifmeelval welke in het April-nummer (en niet in het Februarinumnummer, zoals abusievelijk vermeld) is afgebeeld.

Het aldus verkregen overvloedige stuifmeel kan met suiker of honing geconserveerd worden en worden bewaard tot stuifmeelarme tijden, of worden verkocht aan Imkers, die er behoefte aan hebben. De gezamenlijke stuifmeelsoorten zullen wel alle vitamines in zich bergen, welke de bijen nodig hebben. We kunnen ook Davitamentabletten bezigen, zoals ons lid Dr. v. d. Willigen ons in een mededeling vertelt en daar blijkbaar goede resultaten mede boekte.

Verschillende afdelingen maken al voorbereidingen voor de voorjaarsbijenmarkten. We kregen al bericht uit Zenderen waar op 10 April een bijenmarkt gehouden zal worden; Assen op 14 April, Beilen 26 April en Amersfoort zal in die maand ook weer een bijenmarkt organiseren, terwijl we ergens lezen, dat ook in Weert een markt gehouden zal worden, terwijl Tilburg wel niet achter zal blijven.

Veel Imkers vragen ons om de data van die markten in het Maandschrift op te nemen. We zullen trachten dit te doen, hoewel we geen enkele verantwoordelijkheid voor een foutieve datum op ons kunnen nemen.

Zo is het b.v. al enige malen gebeurd, dat een angekondigde markt een week werd uitgesteld zonder dat wij dit nog konden doen weten, omdat tussen het ene nummer en het volgende een maand verloopt.

De vorige maal schreven we reeds, dat er in de pers soms berichten voorkomen, die de bijenteelt raken, doch weinig met het bijenteeltbelang te maken hebben.

Zo konden we dezer dagen in de pers lezen, dat een Californische bijenhouder erin geslaagd is om aan honing de kleur en smaak te geven van aardbeien, chocolade, ananas en citroen. Op zijn vinding heeft hij zelfs patent gevraagd.

Dit behoeft hij voor ons land niet te doen, want elke toevoeging aan honing is volgens 't Honingbesluit 1925 verboden en dat is maar gelukkig ook. Wat bezielt zo'n imker, dat hij de kostelijke honing gaat bederven door er een andere smaak aan te geven?

We weten wel, dat de overzeese honing, in smaak althans, ver achter staat bij de Nederlandse honing (wij proefden kortgeleden buitenlandse honing, die niemand van mijn huisgenoten lustte, hoewel het goede honing was), maar er een smaak aan te geven van producten, die men veel beter in natura kan gebruiken, dat lijkt ons je reinste onzin.

We moeten dan ook onze vraagsteller teleurstellen; wij vertellen hem niet hoe dergelijke honing te maken is; we willen onze fijne Nederlandse honing vrij van vreemde bestanddelen houden en dat moeten we ook. Gelukkig!

Reeds in Januari 1947 lazen we in de pers, dat het in Rusland gelukt was vitaminerijke honing te fabriceren door de bijen te voederen met rauwe sappen van tomaten, druiven en kersen.

Het is volmaakt overbodig, dat ook honing vitamines bevat; deze kunnen we in vele andere levensmiddelen en op natuurlijke wijze daarin gegroeid, aantreffen. Honing bevat weer andere voor het lichaam noodzakelijke bestanddelen.

Geen geknoei met onze honing dus!

We hebben allen in ons Maandschrift kunnen lezen, dat de Imkersdag dit jaar in den Haag zal worden gehouden en georganiseerd wordt door de samenwerkende afdelingen Den Haag en Westland. Het belooft iets goeds te worden en we zullen de lezers geregeld op de hoogte houden met hetgeen er te gebeuren staat.

De ingelegde plaat in ons Februarinumnummer trok veler aandacht en verschillende Imkers schijnen van plan te zijn zich zo'n toestel aan te schaffen. Voorlopig moeten wij daar ernstig voor waarschuwen, want vooralsnog is de kunstmatige bevruchting nog laboratoriumwerk.

Het is zelfs zeer de vraag of de knapsten onder ons — zonder behoorlijke praktische voorlichting — deze instrumenten wel behoorlijk kunnen bedienen.

Laten we dus niet overijld tewerk gaan en onze tijd beelden. Zijn we goed ingelicht, dan heeft dit onderdeel van de bijenteelt ook de belangstelling van de autoriteiten, al hopen we hartstochtelijk, dat de praktische uitvoering niet al te lang op zich zal laten wachten.

Ons rest op het ogenblik niets beters, dan er voor te zorgen, dat bij een zeer zorgvuldige behandeling van onze bijen, we ook slechts van de beste volken moeren en darren!!! telen, zodat we kunnen beschikken over het beste denkbare materiaal, waaruit een keuze kan worden gedaan. Dit is niet alleen een zaak voor de kastmakers, doch ook voor de korfmakers.

We zullen moeten breken met de gewoonte ook zwakke volken op te zetten. We bereiken er doorgaans niet veel mee en zwakke volken vallen meestal eerder ten prooi aan bijenziekten, dan sterke volken welke veel meer weerstand bieden. We moeten de bijenteelt ook eens van deze kant bekijken en niet alleen maar

letten op de dubbeltjes welke de volken bij verkoop kunnen opbrengen.

We raden onze leden, die bijenvolken willen kopen, dan ook aan elk zwak volk te weigeren en niet te sterk te vermeerderen. Laat ieder er van doordrongen zijn, dat 5 sterke volken meer waard zijn, dan 10 zwakke. Laten we hierbij onze verantwoordelijkheid ook tegenover onze mede-makers bewust zijn.

Straks gaan er verschillende volken naar de boomgaarden en naar het koolzaad. Laten we, althans naar de boomgaarden, goede volken zenden. De boomgaardbezitter heeft er recht op, want hij betaalt er voor en de volken kunnen er slechts beter door worden.

En laten we vooral niet verzuimen bij abnormale sterfte monsters bijen in een doosje (niet in een enveloppe) aan de Rijksbijenteeltconsulent van zijn streek ter onderzoek in te zenden. Kosten nihil.

We beroemen ons erop, dat we gezonde bijen hebben; laat dit zo blijven. Maar dan is geregelde controle een eis.

RED.

DE ZILVERLINDE

BERN. EEKMAN

Wat de honinggevendende bomen en met name de linden, met hun overheerlijke honing voor ons imkers betekenen, is algemeen bekend.

Welk een bekoring en schoonheid gaat van deze bij uitstek Hollandse boomsoort uit als laanboom of groepsgewijze geplant en vooral dan, wanneer de linde haar ouderdom een eeuw of meer heeft weten op te voeren en haar machtige en imponerende kroon zoveel bijdraagt tot verhoging van het landschaps- en stedelijk schoon.

Wie kent niet die prachtige oude linden op sommige onzer buitenplaatsen en landgoederen of staande in oude stadsparken en dito tuinen! En dan die prachtexemplaren zoals ze nog hier en daar voorkomen, staande op een dorpsplein, in de nabijheid der dorpsput of pomp, ergens ver weg, of naast een oude dorpsmederij, op een Brink of ander plein, of waar ze de trotse omlijsting vormen van een fraai middeleeuws kerkje, een havezathe of van een oeroude herberg, nog daterende uit de dagen der postillons, ergens gelegen diep in de binnenlanden aan een brede met brem omzoomde zandweg, eens een drukke verkeersweg, als de oude postweg Amsterdam-Hamburg. Hoe prachtig doet de Krimlinde het daar, ook al heeft ze menige veer moeten laten gedurende haar lange leven. Welk een rol heeft ook de linde als heilige boom niet gespeeld in de geschiedenis der oude volkeren.

Wie kent niet de geur der lindebloesem en het gegons der duizenden en duizenden bijen, daar hoog en in die geweldige kronen hun nectar purend van 's morgens vroeg tot in het schemeruur op warme zomerse dagen en avonden! Welk een genot is het voor de imker, een tijdje onder het bladerdak van zo'n reus te vertoeven, daar in volle bloei staande en te luisteren naar het lied zijner immen! Wat kan ook een klein lindelaantje, bestaande uit nog jonge bomen, geuren en zoemen! Welk een uitkomst en ontspanning brengt een mooie laan voor velen op warme dagen!

Naast de inheemse lindensoorten als: de Krimlinde, (*Tilia exchlorea*) de kleinbladige linde (*Tilia cordata*) en de Hollandse linde (*Tilia vulgaris*), lijkt het mij gewenst, ook eens de aandacht te vestigen op de Zilverlinde (*Tilia petiolaris*) en de Hongaarse zilverlinde (*Tilia tomentosa*). Eerstgenoemde is van Amerikaanse afkomst.

De zilverlinde bloeit even later dan de inheemse linde en doet aan schoonheid en honingopbrengst voor de ons bekende soorten niet onder; ze kunnen tot ware prachtexemplaren uitgroeien. Haar langstellige blaadjes zijn aan de onderzijde zilverkleurig en daardoor brengt deze linde een schitterend effect teweeg,

zowel alleen, als in groepsverband geplant. Ook als laanboom doet zij het uitstekend.

Daar de zomer vorig jaar bijzonder rijk was aan zeer warme dagen, zag men voal langs de wegen bijna overal het verschijnsel, dat vele linden het in Augustus te kwaad kregen. Het blad was al geel of bruin geworden of voor een vrij groot gedeelte reeds afgevallen. Dit euvel is vooral toe te schrijven aan de teruggekaatste hitte der straten, vooral van betonwegen, pleinen enz., terwijl de langdurige en grote droogte er het hare toe bijdroeg.

Waar de blaadjes der zilverlinde aan de onderkant met zeer fijne haartjes bezet zijn, kan deze linde veel beter weerstand bieden aan de hitte en de sterke verdamping, waardoor ze langer groen blijven. En waar we toch al een groot gedeelte van het jaar tegen kale bomen kijken, verdient het alle aanbeveling, speciaal voor beplantingen langs verharde wegen, alsook in de bebouwde kommen, die boomsoorten te gebruiken, welke hun bladertool zo lang mogelijk behouden.

Laten wij er steeds op uit zijn, bij Rijks-, Gemeente-, Provinciale-, alsook bij Polderinstanties enz., telkens wanneer zich een gelegenheid voordoet, de aanplant van honing- en stuifmeelgevendende bomen, heesters, bloemen enz. te bevorderen. Bomen, die mede door hun schoonheid van vorm en lijnenspel, zoals de linde, er het hunne toe bijdragen, het leven te veraangename.

Meer dan eens ziet men langs de singels in onze steden, alsook langs straten in nieuwe stads- en dorpswijken armzalige lijsterbessen aangeplant. Een flinke zwerm spreuwen en het sieraad, waarom het in hoofdzaak te doen is, de rode bessentrossen, zijn verdwenen! Waarom deze niet elders geplant, zo hier en daar in een plantsoen. En wil men ook de goede gewoonte volgen en voor de vogels zorgen, zo is vogelkers de aangewezen struik; een heester, waaraan ook de imker nog iets heeft.

Ook komt het voor, dat men voor de zoveelste keer weer eens iepenbomen gaat aanplanten — bomen, die met de jaren in hoofdzaak toch weer door de iepenziekte worden aangetast en dan toch weer gehakt moeten worden. Zeker, de iep is een prachtboom, doch wat schiet men er mee op! Waarom geen linde geplant of andere fraaie opgaande bomen als: *Acacia's*, *Ahorn*, *Berk*, *Beuk*, om slechts deze te noemen of, indien de voorkeur gegeven wordt aan kleiner plantsoen: *Mel-doorn* (in rood en wit verkrijgbaar). *Sierkers*, *Bolacasia's* enz.

De Bijenweide slinkt gaandeweg! Door de intensieve cultuur verdwijnen korenbloem en witte klaver meer en meer en ook de heide wordt langzaam maar

zeker in cultuurgronden herschappen. Ook de veenheide krijgt het al zwaar te verduren en ook hier worden jaarlijks grote oppervlakten ontveende gronden voor landbouwdoeleinden productief gemaakt — ontginningsboerderijen gesticht. De tijd is niet ver meer, of de grote stille heide — de paarse heidevlakten, met hun speelse berkenbosjes, hun fraaie witte berken, verdwaalde vliegdenen en dromende vennen, de stille heide, waar de imker zo gaarne mijmert bij zijn bijenvolken op een mooie dag in Augustus, zich koesterend met zijn vrienden in het warme herfstzonnetje onder 't genot van een gezellig twaalfuurtje, ver weg van het jachtende leven, behoort tot het verleden. Een dergelijke idylle is dan voorbij. De herder is met zijn schapen reeds zo goed als verdwenen en ook de imker wacht eenzelfde lot. Reeds is het gezwoeg van de tractor hoorbaar en ook de imker gaat heen, zijn laatste rit..... Imkervrienden hoe lang nog ? ?

Helpt mee ! Ieder voor zich, de aanplant van ho-

ning- en stuifmeelgevendende bomen, heesters, struiken enz. te bevorderen, telkens wanneer zich ook maar één gelegenheid voordoet ! Maakt Uw Afdelingsbesturen als Ge iets weet of hoort, hierop onmiddellijk attent. Niet wachten tot er een Afdelingsvergadering op komst is, doch onmiddellijk naar Uw secretaris ! Werkt aan de Opbouw mee !

In het handboek der moderne Bijenteelt van Dr. Schotman pag. 298-330 ; in het Bijenboek van Joh. Jousstra pag. 451-466 staat de bijenweide vermeld met bloeitijd en al. Ge vindt er een keurcollectie van alle mogelijke honing- en stuifmeelgevendende bomen, heesters enz., terwijl in de Imkersalmanak enkele der voornaamste staan opgesomd. Voeg bij Uw schrijven aan de een of andere instantie steeds een lijst van verschillende soorten bomen, heesters, planten enz., en vergeet daarbij ook de zilverlinde niet.

Borne.

DE BIJEN IN DE DRENTSE GESCHIEDENIS

(Vervolg)

Maar dat neemt niet weg, dat wij eerbied mogen hebben voor al hetgeen de vrije eigenerfde boerenstand in Drenthe in de verschillende eeuwen van Drenthe heeft weten te maken. Het Drentse recht b.v., was een goed evenwichtig boeren-rechtswezen: wij vinden het in oude landrechten van 1412 vastgelegd. Het landbouwwezen was goed georganiseerd; dat vinden wij vastgelegd in ontelbare voorschriften en in wat wij nu „Wetten en Verordeningen” zouden noemen, die van eeuw tot eeuw door de „Landdag van Ridderschap en Eigenen”, vormende de Staten van de Landschap Drenthe” zijn vastgesteld en uitgevaardigd en welke heel het wijde gebied van de landbouw-organisatie en van de landbouwtechniek bestreken. De boerengebruiken waren sterk geworteld in de eigen oeroude begrippen. De Kerk stond muurvast in het rond het kerkgebouw liggende boerenleven. Kortom: de samenleving was evenwichtig, doelbewust, sterk. Dat kwam vooral ook, omdat het leven niet als tegenwoordig een geldleven was, het bedrijf was niet gericht op de noodzaak „geld te maken”, omdat men ook weer zoveel geld moet uitgeven, doch het bedrijf was gericht op het eeuwige doel van de boer: de grond goed bewerken, het werk goed doen, opdat het aan de zoon kan worden doorgegeven in goede toestand. Wel was het geld natuurlijk in sommige opzichten onmisbaar, omdat er bijvoorbeeld belastingen moesten worden betaald en Kerkelijke lasten moesten worden opgebracht en verrekeningen moesten plaatsvinden, maar het boerenwerk was daar niet op gericht, zoals het tegenwoordig met de moeilijkheden van vaste lasten, hoge uitgaven en grote onzekerheden noodgedwongen wel voor een groot deel op gericht moet zijn.

Kortom: het oude Drenthe was een sterke eenheid, met geheel „eigen” karakter, in zichzelf gericht, niet naar de buitenwereld gekeerd, doch integendeel geheel van de buitenwereld afgekeerd, evenwichtig, volkomen op het boerenwerk opgebouwd.

Neem maar eens een titelblad van een oud Landrecht vóór U. U ziet dan het Drentse Wapen, dat is Maria met het Kind — daterend uit de tijd, dat Drenthe de Bisschop van Utrecht tot zijn Landsheer had (1040—1522) — en U ziet dat Wapen geflankeerd door figuren, voorstellende de eigen vrije rechtspraak en het vreedzame landbouwleven, en omringd door zinnebeelden uit het boerenwerk: het paard, het koren, de turf, het wild..... en, het zal U verheugen, de bijenkorf.

Want de bijen of „ijmen” of „iemen” betekenden in het oude Drenthe zéér veel. Wij zien dan natuurlijk nog niet de betekenis erkend voor het indirecte bevruchtende werk in land- en tuinbouw, doch wij zien reeds in oude gegevens veel nadruk gelegd op de grote opbrengsten van honing en was. Doch de bijenvolken

betekenden in het oude Drenthe méér dan enkel die economische opbrengsten, want ieder onzer weet, hoe nog in onze tijd het oude gebruik voortleefde dat de imker de vreugdevolle en de droeve gebeurtenissen in zijn gezin langs de korven ging aanzeggen, en hoe tot voor kort bij droeve gebeurtenissen de bijenstand met een rouwdoek werd bedekt.

Dit gebruik, de bijen als het ware in het gezinsleven van de imker, de „bijenvader” te betrekken, bestond elders in Europa reeds in zéér vroege tijden. Men rept daar niet alleen van aanzegging aan de volken bij geboorte en dood, en van het dekken met een zwarte doek bij sterfgevallen, doch ook van het dekken van de korven met een rode doek bij huwelijk in het gezin van de bijenhouder. Reeds het feit, dat dit in Drenthe eveneens het geval was — al ontmoetten wij, meen ik, de rode doek hier niet — wijst er op, dat de Drentse bijenhouderij stamt uit zeer oude tijden. In 1270 komt de naam „Ieminge” in Drenthe voor: de drager zal zijn naam stellig aan zijn bijen te danken hebben gehad.

Overigens is het moeilijk, uit de Drentse gegevens met enige nauwkeurigheid de geschiedenis der Drentse bijenhouderij na te gaan, daar men oudtijds niet veel op schrift stelde en gewoonlijk slechts de gegevens van rechtszaken en van belastingzaken noteerde. Daar ik ditmaal weinig tijd ter beschikking had, heb ik daarover de hulp gevraagd van de Rijksarchivaris te Assen, Mr. Werkman, van zijn helper de heer Westra van Holthe en van de Secretaris van ons onlangs opgerichte „Drentse Genootschap”, Dr. Mulder. Deze hulp werd mij hoogst bereidvaardig verleend, waardoor ik U toch enkele resultaten van onze naspeuringen kan mededelen.

De oudste concrete gegevens betreffen het voorkomen van „was-pacht” in de blisschoppelijke tijden: stellig was de was welkom voor de bereiding van kaarsen.

Ook na de blisschoppelijke tijd kreeg de Kerk wel eens was, zo b.v. als boete van overtreders van dorpsvoorschriften. Na de Kerkhervorming, welke in Drenthe na 1600 is voltrokken, kreeg hier en daar de plaatselijke predikant jaarlijks een paar pond was als onderdeel zijner schaarse emolumenten.

Een ander bewijs voor de belangrijkheid van de bijenhouderij, was de ernst waarmee men in het oude Drenthe de regelen vaststelde voor de eigendom van een geschepte zwerm. Reeds vóór 1600 bestond de regel, welke men ook elders aantreft, dat een „jonge Yme ofte zwerm” voor de helft toekomt aan hem, die „ze langst en laatst vervolgt ende vindt”, en voor de andere helft aan hem, op wiens „hout ofte grond” ze werd geschept. Dat gaf tot verschillende rechtszaken aanleiding. Uit die zaken blijkt, dat iemand geen recht had, wanneer hij de zwerm slechts had zien voorbijtrekken zonder haar te volgen: was hij haar uit het

oog kwijt, dan was zijn recht verbroken. Wie de zwerm volgde en — of — vond, mocht zijn recht vastleggen door een kenteken bij de zwerm te plaatsen, b.v. door de boom, waarin de zwerm hing, met een wollen draadje of touwtje te omwinden, om tijd te vinden om thuis maatregelen voor het scheppen te gaan treffen. Ook waren er soms moeilijkheden over de taxatie van de helft van de zwerm, want de vinder of de eigenaar van grond of hout was niet altijd bijenhoudende boer en dan werd het een taxatievraag. De rechtspraak kwam hierover, gelijk alle recht, aan de markgenoten, dus aan de eigenerfden toe; wij zien dat deze zaken met zeer grote ernst behandeld worden.

Op diefstal van „ymen“ stelde men reeds vroeg zware straffen. Dat moest ook wel, want er was uiteraard in de wijde open velden weinig toezicht en alles hing af van het onderlinge vertrouwen. De breuk van het landbouwvertrouwen werd dan ook terecht uiterst zwaar gestraft; in de zwaarte van de straf lag dan immers het laatste middel tegen de slechten. Zo stond op stelen van een „yme“ de doodstraf. Zo stond b.v. op het afsnijden van manen of staarten van paarden in het land de straf van geseling, brandmerking en verbanning.

Doch er zijn nog meer aanwijzingen van de grote betekenis van de Drentse bijenhouders in oude tijden. De markgenoten der brinkdorpen, en de bewoners der streekdorpen, lieten de dorpszaken behartigen door de oudsten en wisten uit hun midden: de zogenaamde „volmachten“.

Deze hadden een zware taak, want er was in die oude samenleving nogal eens wat „te doen“, er was steeds onveiligheid, er waren vele rampen, er was veel nood, er was zeer veel onzekerheid. Zo stond tegenover het vele werk wel eens een vergoeding, ook wel eens voor enkele speciale werkzaamheden, voor de dorpsgemeenschap verricht. Welnu, die vergoeding werd hier en daar bepaald op een vaste bijdrage per korf bijen; daaruit blijkt, dat ieder korven had en dat die korven nagenoeg de belangrijkheid hunner eigenaar in het dorpsleven bepaalden. Ook was er de regel, dat zij, die voor de gemeenschappelijke bossen moesten zorgen, het recht hadden op de zwermen, die in die bossen zich nederzetten.

Zo omstreeks 1600 blijkt concreet van het belang van de imkerij, wanneer de Drentse Landdag het gebruik van het toen door allerlei rampen zo schaarse eikenhout verbiedt voor de vervaardiging van vaten voor de honing, dat wil dus zeggen, dat er hout van belang werd gebruikt voor die vaten, en dat er dus reeds een ferme handel in honing was.

Ook over het gebruik van „mede“ of „mee“ horen wij veel reppen. Persoonlijk zwijg ik daar maar liever over, want deze oude Germanendrank, welke hier en daar in Drenthe nog wel naar een oud familie-recept wordt gemaakt, „ligt“ mij allermint!

Wij zien in de oude rechtsregelen, dat het recht op het houden van bijen uitsluitend toekwam aan dezelfde bevolkingsgroep, bij welke ook het recht van jacht en visserij berustte, ja elk Drents recht: de eigenerfden, van wie ik U reeds sprak. De keuterboeren mochten op de grote heidevelden der marken geen korven zetten; ja zij mochten zelfs in hun eigen tuin of hof slechts korven zetten met toestemming der gezamenlijke markgenoten; immers, alles, heel de wijde wereld, kwam aan de markgerechtigde eigenerfde boerengeslachten toe, ook het recht van de wind, waardoor alleen zij een molen mochten hebben of toestaan; ook het recht op alle gedierte in veld en lucht en water. Vreemdelingen, de „uitheemsens“ van „buiten den „Lande“, dat is van buiten de Drentse grenzen, mochten slechts tegen betaling hun korven brengen naar de Drentse heiden en de boekweltvelden. In 1648 is die betaling gesteld op zes stuivers per korf, toekomende aan de markgenoten van de heide, waar de korven werden geplaatst. In 1694 is een belasting op korven ingevoerd ten behoeve van de algemene Drentse staatskas; vier stuivers per korf, te betalen door iedereen, dus allereerst ook door de Drenthen zelf. Die belasting bracht in 1694 ruim 3500 gulden op, wat dus wijst op niet minder dan 17500 korven in

Drenthe; daarna zakte het weer, maar vervolgens werden de maatregelen ten aanzien van de „uitheemsens“ verscherpt, waardoor het in 1705 steeg tot 5244 gulden, wat wijst op 26.220 korven. Het hoogste jaar was 1780 met 8020 gulden aan heffing, wat overeenkomt met een aantal bijenvolken van 40.100. Dit is één korf per hoofd der bevolking, want nog in 1808 telde Drenthe niet meer dan ruim 41.000 zielen. Misschien was het totaal aantal korven nog hoger, want men schijnt ook wel eens genoeg te hebben genomen met minder dan vier stuivers, zelfs met twee of anderhalve stuiver.

Hoe bijzonder belangrijk de handel in honing en was in die eeuwen was geworden, blijkt ook uit de gegevens der schipperij; vooral gegevens uit Meppel wijzen erop, dat daar voortdurend grote hoeveelheden dezer goede dingen de „grens“ passeerden.

In het jaar 1758 klaagden enige Friese imkers, dat zij bij het brengen van hun korven, wat bij nacht moest geschieden, steeds stuitten op de moeilijkheid, dat zij in de grote zandweg van Friesland naar Drenthe, die toen over het plaatsje Doldersum benoorden Vledder liep, het riviertje de A bijna niet zonder gevaar konden oversteken. Zij vroegen om een behoorlijk brugje en een behoorlijke op- en afrit bij zo een brugje. Of het is toegestaan, weten wij niet, doch kort daarop was er ter plaatse in elk geval wel een behoorlijk brugje aanwezig.

In datzelfde jaar 1758 bepaalde de Drentse Landdag, dat de korven op een bepaalde afstand van de wegen moesten worden geplaatst, daar voorbijgangers met paarden dikwijls ongemak van de bijen ondervonden. De boeten daarop kwamen aan de plaatselijke schulte toe, wat inderdaad wel het beste middel zal zijn geweest om een goed toezicht van deze functionaris uit te lokken!

In de Franse jaren is de imkerij belangrijk geweest. Dat was waarlijk geen wonder. Immers in de eerste plaats werd in die tijd vooral door de Franse bezetters de uiterste nadruk op de betekenis van de landbouw gelegd, want Europa was door de oorlog met Engeland en door de onzekerheid ten aanzien van Rusland volkomen op zichzelf aangewezen en het had zeer veel nodig. Wij weten dan ook, dat veel vernieuwing uit de landbouwtechniek juist uit die tijd van Napoleon dateert, en dat b.v. de teelt van suikerbieten in Nederland toen zijn eerste ontwikkeling heeft gekend. Maar bovendien was honing uiterst welkom, omdat ondanks alle maatregelen het suikertekort in Europa kolossaal was. Steeds zien wij dan ook uit de gegevens der Franse jaren, vooral uit de tijd van 1806—1813, grote nadruk blijken ten aanzien van de grote waarde en de hoge prijzen van de honing.

Ook Drenthe heeft in die tijd sterk geprofiteerd van het werk van de Commissie voor de Landbouw, welke toen in elk gewest, ook hier, werd ingesteld. Deze Commissie stond onder centrale leiding van de Commissaris voor de Landbouw bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, en ieder weet wel, van hoe bijzonder grote betekenis het werk van die functionaris, de bekende J. Kops, is geweest; Kops heeft trouwens ook na de bevrijding van 1813 den lande nog grote diensten bewezen. Welnu, wij zien uit de verslagen van die tijd, dat de bijenhouders in Drenthe zo langzamerhand door die van andere gewesten werd achterhaald en voorbijgestreefd. Met name op het gebied van de technische vernieuwing bleven de Drenthen achter. Zo richtte in Holland de „Maatschappij tot bevordering van de Landbouw“ een „Bijenmaatschappij“ op, met zetel te Hilversum, van welke het landbouwverslag over 1808 zegt, dat zij recht veel succes heeft met hare „opzetkorven“ naar Duitse methode, bij welke bij het uithalen der korven de bijenvolken niet meer worden gedood. Een drietal prijsvragen van genoemde maatschappij verhoogde de belangstelling. De afschaffing van de invoerrechten der verschillende provinciën, welke invoerrechten vroeger hier en daar zo belemmerend hadden gewerkt, verhoogde de opbloei ook van de bijenhouders.

Het valt bij het bestuderen van de notulen en stukken van de Commissie voor de Landbouw in Drenthe

Officiële Mededelingen

ALMANAKKEN

Weer iets over de Almanakken.

Verschillende leden maken er ons op attent, dat zij geen Almanak hebben ontvangen en vragen omgaand toezending. Voorzover het Verspreide leden zijn, zijn ze aan het goede adres. Leden van afdelingen moeten echter een Almanak van hun afdelingssecretaris ontvangen en bij hem aanvragen. Meestal blijkt, dat zij hun contributie nog niet betaalden en dus ook geen Almanak ontvingen.

Gevraagd werd, hoe de windkracht 1—12 berekend moet worden. Hier volgt de uiteenzetting:

Windstil: 0.

Zwakke wind: 1, 2 even te voelen.

Matige wind: 3, wimpels en boombladeren bewegen; 4, kleine takken bewegen.

Krachtige wind: 5, wind hoorbaar; 6, grote takken bewegen.

Stormachtige wind: 7, bomen schudden; 8, lopen tegen wind in, moeilijk.

Storm: 9, dakpannen vallen; 10, bomen ontwortelen.

Orkaan: 11, 12, verwoestende werking.

LIDMAATSCHAPKAARTEN 1948

Nogmaals maken wij er onze leden op attent, dat zij er goed aan zullen doen hun Lidmaatschapkaart 1948 goed te bewaren. De kaart kan van pas komen, indien men schadevergoeding krachtens de verzekering wenst en bij vele gelegenheden meer.

BIJENMARKTEN

Afdelingen welke bijenmarkten willen organiseren, verzoeken wij ons tijdig in kennis te stellen met de datum waarop de markt gehouden zal worden, benevens plaats en uur. Wij zullen deze markten dan in het eerstvolgend nummer aankondigen, indien dit nog zin heeft.

VOORJAARSSUIKER

Ons werd meegedeeld, dat per volk 3 kg suiker zal worden verstrekt. De suikerkaarten en bijbehorende paperassen zijn aan de secretarissen gezonden. Voorzover nog geen ledenlijsten zijn ingezonden en het quotum nog niet betaald is, verzoeken wij dit nu omgaand te doen, opdat de suikerlevering voor de betrokken afdelingen niet stagneert.

Voor suikeraangelegenheden niet naar Amersfoort schrijven, doch naar het Bijenhuis te Wageningen. Verkeerde adressering leidt tot vertraging.

VOORSTELLEN ALGEMENE VERGADERING 1948

1. Het Hoofdbestuur stelt voor om van de winst welke op de tabak is gemaakt door verschil van inkoop- en banderolleprijs, f 10.000 te reserveren voor tegemoetkoming bij het vertonen van de verenigingsfilm in de afdelingen.

2. Het Hoofdbestuur verzoekt de Algemene Vergadering een crediet toe te staan van f 1000.— om een bekwaam entomoloog tijdens zijn verblijf in de Verenigde Staten tevens een cursus te doen volgen voor mechanische bevruchting van bijenkoninginnen, zulks onder nader vast te stellen voorwaarden.

Prae-advies van het Hoofdbestuur op een voorstel van de afdeling Heiloo inzake Examen Practisch Imker (zie Maandschrift Februari 1948).

Het Hoofdbestuur vindt het ongewenst de bepaling, dat men minstens 10 volken moet bezitten te wijzigen in minstens 5.

Het staat echter niet afwijzend tegenover een nadere overweging hiervan in het volgend jaar.

VERZOEK

Met uitzondering van de October- en December-

nummers 1947 hebben we voor ons archief alle andere nummers 1947 nodig, aangezien onze voorraad geheel is uitgeput. Wie wil ons aan deze exemplaren helpen? Vriendelijk dank.

ADVIES VAN HET HOOFDBESTUUR AAN BOOMGAARDBEZOEKENDE IMKERS

Het Hoofdbestuur adviseert zijn leden, die met hun bijen naar de fruitstroken te reizen, dit alleen te doen, indien per volk een vergoeding wordt betaald van minstens f 7.50 per volk, vrachten inbegrepen.

KORT VERSLAG

Hoofdbestuursvergadering van 20 Febr. 1948

Afwezig met kennisgeving, de Heren Planting, Timmermans en Rouwenhorst van het Bedrijfschap.

Aan de afdeling Schoonoord wordt een crediet verleend voor aanschaffing Honingpers en Honingslinger. Een voorstel van de afdeling Amsterdam om een entomoloog gedurende zijn verblijf in Amerika tevens een cursus te laten volgen in de mechanische bevruchting en daarvoor een bijdrage te verlenen, wordt langdurig besproken. Aan de A. V. zal daarvoor een crediet worden gevraagd van f 1000.— en dhr. Helffer zal met hem in contact treden.

Tegen dit voorstel waren de Heren Vink en te Winkel. Een voorstel om te vragen ook de Rijksbijenteelt-consulent(en) zo'n cursus te doen bijwonen, wordt met algemene stemmen aangenomen.

Op een verzoek van de Bijenhoudersbond van de N.C.B. om als eis aan de fruitkwekers te stellen, dat zij slechts volken in huur kunnen bekomen tegen f 7.50 plus vrachtkosten, wordt besloten dit te steunen met uitzondering van de vrachtkosten.

Medegedeeld wordt, dat er 4 ct. per kg. op de suiker werd gevorderd voor het egalisatiefonds. Gedacht werd, dat de hoge honingsprijs daaraan niet vreemd zou zijn.

Vooalsnog meent het Hoofdbestuur niet te moeten ingaan op een voorstel van de commissie afdeling Sulker om een opslagplaats voor suiker in Wageningen te bouwen; de tijden zijn nog te onzeker.

De rekening en verantwoording van het Gouden Imkersfeest wordt besproken en de uitkomst prachtig gevonden. Aan de organisatoren te Assen zal — na overleg — iets namens de Vereniging worden aangeboden.

Tot 2e secretaris met uitzicht op benoeming tot secretaris-penningsmeester-redacteur wordt dhr. R. P. Groenveld te Huizum benoemd; dit laatste zodra de huidige functionaris zijn ambt neerlegt. De werkzaamheden worden verdeeld. Groenveld krijgt de administratie en redactie en administratie maandschrift, Joustra correspondentie en propaganda.

De beide rapporten van de commissie boekencontrole 1946 worden besproken. Beide functionarissen kunnen gedechargeerd worden.

Op een vraag over de film, antwoordt de technisch leider, dhr. v. d. Broek, dat het gedeelte, dat klaar is zijn stoutste verwachtingen heeft overtroffen. De film zal dit jaar gereed komen, indien er zich niet weer moeilijkheden voordoen, zoals verleden jaar.

Het H.B. zal van de winst welke op de tabak gemaakt is, een bedrag van f 10.000.— bestemmen om de afdelingen tegemoet te komen in de kosten vertoning film, mits de Algemene Vergadering daarop haar fiat geeft. De winst is ontstaan doordat de inkoopsprijs lager was dan de banderolleprijs.

Op een voorstel van de afdeling Heiloo inzake examen practisch Imker wordt een prae-advies opgesteld. Aan de Bedrijfsraad zal met kracht worden gewerkt. Hierna sluiting.

Afdelingsberichten

AFDELING BUIKSLOOT

Jaarvergadering op 21 Januari 1948. Door laat ontvangen van het benodigde materiaal kon deze vergadering niet eerder plaats hebben. Bijna alle leden waren aanwezig; op een enkele dissonant na, hadden we een

zeer gezellige bespreking. Een lid moesten we afschrijven, maar drie nieuwe leden kwamen de gelede-
ren versterken, zodat we met 25 leden 1948 ingaan.

Ook bij de behandeling der financiën had de penningmeester geen reden tot klagen.

Besloten werd dit jaar gezamenlijk de bijenmarkt te Veenendaal te bezoeken.

AFDELING VORDEN

Op 64-jarige leeftijd overleed na een langdurige ziekte, op Woensdag 11 Februari jl. de heer R. B. Lenselink te Vorden, in leven voorzitter van de afdeling M.V.K. te Vorden. De heer Lenselink was van 1939 af voorzitter van onze afdeling; al deze jaren was hij een buitengewoon goed voorzitter, had veel liefde voor de bijenhouderij en heeft ook veel verdienstelijk werk verricht. De bijenhouders van Vorden en omstreken zullen hem dan ook nimmer vergeten en zijn nagedachtenis in ere houden.

AFDELING AMERSFOORT

Op 25 Februari werd weer een zgn. praatavond gehouden in 's-Prinsenhof; 28 leden waren hiervoor opgekomen.

Vooraf kon de voorzitter mededelen, dat op 5 Maart Dr. Peeters een lezing komt houden over het kleuren-
zen der bijen, om half acht, zelfde lokaal; toegelicht met film en lantaarnplaatjes. Toegang voor ieder vrij.

Op 6 Maart zal de ontvanger sulker worden afgegeven van 9-12 en van 2-5 bij van Essen, Randen-
broekerweg 15.

Door de Heren Kraamer en Renkers werd de kunstmatige kastverwarming besproken, terwijl de Heer Wolsinkel een naar zijn aanwijzing gemaakte kast demonstreerde. Hiervoor was eveneens grote belangstelling. Hulde voor de moeite hiervoor betoond. Verder werd de avond weer genoechlijk volgepraat, waarbij zeer uiteenlopende zaken werden behandeld. Bij deze leerzame avonden hebben de wegblijvers ongelijk.

Volgende praatavond op 24 Maart half acht in 's-Prinsenhof. Aller opkomst wordt zeer op prijs gesteld. Iedereen welkom.

(Vervolg van pag. 38)

op, dat de bijenvragen betrekkelijk weinig bij haar aan de orde kwamen. De oorzaak is vermoedelijk geweest, dat er zóvele andere belangrijke vragen te bespreken en te regelen waren, dat men de aloude imkerij maar wat op haar beloop liet. Toch schreef de Commissie in 1809 een rapport aan de Minister van Binnenlandse Zaken, om de aandacht van die functionaris op de Drentse bijenhouderij te vestigen. In dat rapport wijst de Commissie erop, dat zelfs de bestaande vrijdom van belastingen op de bijenhouderij de bijenteelt in Drenthe niet heeft kunnen stimuleren. De Commissie wijst dat aan het gebrek aan dieper inzicht bij de Drentse bijenhouders. Daarom wil zij het denkbeeld steunen, kort tevoren in een bekroonde nationale prijsvraag aan de hand gedaan, om door een eenvoudig handboek in dat tekort te voorzien. Daarbij wijst zij erop, dat dit boek geschikt moet zijn, om een en ander „voor het onbewerkte verstand van de landman bevattelijk te maken“iets wat de huidige Drentse boer zich niet meer zou laten zeggen! In 1810 dringt de Commissie nog eens aan; zij wenst een „beknopt, duidelijk en volledig leerboek over de Bijenteelt“ — geen geringe eisen. — „bewerkt uit eigen ervaring en de proefondervindelijke werken der beste buitenlandse economen“, met opgave „der ziekten, aan welke het insect onderhevig is“. Later in 1810 merkt de Commissie op, dat het de bijenteelt nog niet zo slecht gaat, ofschoon ze „aan mislukking door weer en wind is blootgesteld“. Blijkens de ingediende staten deed de honing toen ongeveer 10 gulden per vat, en de was 22 stuivers per pond.

Ook na de Franse tijd was de bijenhouderij in Drenthe nog van grote betekenis. Het verkeer met de buurgewesten was geheel open geworden en steeds meer profiteerde de bijenhouderij daarvan. Vele reizen

maakten de bijenvolken naar het Groninger koolzaad, of naar koolzaad of klaver in de Hollanden, en omgekeerd reden hele karavannen lange wagens met korven uit andere provinciën in de heidetijd Drenthe binnen. De Drentse honing werd verhandeld in vaten, zogenaamde „halve tonnen“ van 100 pond elk. De prijs liep van 20 tot boven de 50 cent per pond. Er waren jaren van 380.000 pond! De was werd verhandeld in grote klompen; hij kon tot bij de twee gulden per pond opbrengen. Er waren jaren van rond 28000 pond was. Er zijn jaren geweest, in het midden van de vorige eeuw, dat honing en was ver boven de honderdduizend gulden opbrachten en dat was toen nog héél wat meer dan nu!

Gaandeweg is echter de Drentse bijenhouderij achtergebleven en vervallen. De vermindering van de teelt van boekweit in Drenthe zelf, en van koolzaad in het nabije Groningen heeft daartoe bijgedragen, en ook de waardedaling van honing en was, doch de voornaamste reden zal wel zijn geweest de bijna totale ommekeer in het Drentse landbouwwezen.

Is het echter ook niet zo geweest, dat de Drentse bijker niet tijdig de nieuwe wegen is gegaan? Is de Drentse iemery niet achtergebleven bij de modernisering in andere takken van het Drentse landwerk en landleven?

Ja, is het ook niet zó, dat in de bijenhouderij de Drentse boer dikwijls nog op het standpunt staat, dat hij de enige ware Drenth en „dus“ ook de enige ware bijenhouder is, dat hij dat van geboorte, als het ware van nature is, en dat dat zijn zaak is? Deze stemming is verklaarbaar voor ieder die zich de moeite geeft, de psychologische achtergronden van de Drentse geschiedenis rustig na te gaan. Doch daarmede is niet gezegd, dat deze stemming goed is! Wij ontmoeten deze gedachtengang ook op andere delen van het landwerk nog wel; welnu, hij is gevaarlijk. Laat ons ons verheugen, dat daar anderen tegenover staan, dikwijls niet Drenthen van geboorte, die de moed en de strijd lust hebben, hier nieuwe dingen en gedachten te brengen. Ook hier zal tenslotte de gezonde uitwisseling en wisselwerking van meningen en opvattingen, kennis en ervaring van verschillende mensen allen helpen, de waarheid te benaderen.

Het is te hopen, dat de Drentse imkers de moderne en meer wetenschappelijke paden zullen gaan, die Uw leiding hun aangeeft.

In elk geval zal Uw congres en zal Uw tentoonstelling daartoe veel kunnen hebben bijgedragen.

Gij zijt hier in een oud land, waar veel van het oude nog voortleeft, voortdurend door vele nieuwe begrippen gemoderniseerd. Hier bleef een besef van de „eigen“ waarden van de eigen provincie bestaan, dat reeds tot vele goede dingen de stoot gaf en dat nog vele vruchtbare mogelijkheden in zich draagt. Moogt Gij als bezoekers van dit mooie land volop genieten van de dingen, die men niet ziet. De wisselwerking tussen Drenthe en zijn gasten van deze dagen zal dan hebben kunnen bedragen tot een nieuw opbloeien van vriendschap en onderlinge bijstand en een krachtig doorzetten van de vele werkzaamheden, welke nog moeten worden vervuld.

DRIJFVOEDERING

In verband met vraag 13 in ons Maandschrift en met het oog op de as. drijfvoeding om op tijd klaar te komen voor de vroege voorjaarsdracht, zou ik gaarne willen vertellen hoe door mij reeds enige jaren met succes dit tekort wordt opgeheven.

Ik gebruik voor drijfvoeder 2 delen sulker en één deel water. Na gesmolten te zijn, voeg ik één deel ongekookte melk bij; verkrijgt dus een vloeistof één om één.

Van zuur worden in de raten is geen sprake. Van anderen die het ook willen proberen, zou ik gaarne het bereikte resultaat willen vernemen.

H. PAPE,
Berberisstraat 111,
Amsterdam, N.

Twee weken gast van de Zwitserse Imkers

J. G. DE ROEVER

25 MEI.

Een Zondag, een rustdag. We brengen de ochtend door met een gesprek over Swammerdam en een lesje in Nosema-onderzoek met de microscoop. Hanz leest opnieuw gedichten voor en van menig buur-imker wordt de stand bekeken.

's Middags brengen we dan weer een bezoek aan Stalder's eigen stand. Een prachtig bijenhuis, waar je eigenlijk dagen zoek zou kunnen brengen. Met hoeveel liefde toont mijn gastheer mij volk na volk.

En wat is dat? Een moerhuisje van was? Ja inderdaad: Stalder Sr. houdt er zo zijn eigen introductie-methode op na. Hij rolt een stukje kunstraad om zijn vinger, van onderen wordt het dichtgeknepen, met een speld een paar gaatjes geprikt, dan de moer er in en ook aan de andere kant gaat het huisje dicht. „De bijen houden niet van een voorwerp, dat van een hen vreemde stof gemaakt is” zegt Stalder en hij zweert bij zijn was-huisje. Ik vertel hem, hoe ik zelf met de direct-ingevoerde „hongerige moer” werk, die inplaats van angstig van de vreemde bijen terug te wijken, met uitgestoken tong om voedsel bedelt. Hij luistert aandachtig toe en wil het meteen proberen. Er valt weliswaar op dat ogenblik niets in te voeren, maar dan moeten twee moeren maar even verwisseld worden. Juist zijn ze in hun was-huisje opgesloten voor de korte hongerkur, of voor het venster van het bijenhuis verschijnt het olijke gezicht van Herr Maibach. Of ik nooit meer in Burgdorf terugkeer?

Maar het zou geen imker zijn, wanneer hij niet direct aan het gesprek deelnam en tenslotte zijn het de dames, die de drie „Bienenväterli” het spoorboekje onder de neus moeten houden.

Het afscheid van de vriendelijke Stalders komt toch nog te snel. Maar ik moet die avond beslist terug naar het oude stadje met het beren-slot, want morgen moeten we de andere kant op.

26 MEI.

Op Pinkstermaandag zal de zon weer schijnen in al zijn glorie.

Maar 's morgens vroeg is het nog koel en wanneer Maibach en ik de fietsen het steile bospad opduwen, dat naar zijn bijenstand voert, lijkt het wel of het regent.

Regen? Het mocht wat! Het zijn de duizenden bijen, die met ongelooflijke ijver de bladhoening van de dennen halen. De voor ons zo wonderlijke bloemloze dracht van de wouden duurt maar kort en de bijen moeten zich haasten.

En ook wij moeten voortmaken. We halen de honing-ramen uit de mottenkast en zetten ze even in de zon om uit te luchten. Dan wordt raam voor raam met de tang op zijn plaats geschoven, een langdurig werk, dat mij opnieuw een lans doet breken voor onze kasten met bovenbehandeling, waarbij het geven van honingruimte in een wip gebeurd is. Hier is er bijna de hele ochtend mee gemoeld om een 12-tal volken de vereiste ruimte te geven. Maar ik moet toegeven, dat het in zo'n bijenhuis gezellig en rustig werken is.

Als de arbeid achter de rug is, suisen we de heuvel af, terug naar Burgdorf. En een uur later zitten we al in de snelrein naar het Oosten. In Luzern moeten we overstappen. De stad aan het Vierwaldstädtermeer heb ik sinds mijn kinderjaren niet meer gezien. Wonderlijk, zo juist als de herinnering blijkt.

Maar het oponthoud in de stad van de stenen leeuw duurt niet lang en spoedig rijden we weer in de richting Zug. Van daar af gaat het te voet omhoog, de Rosenberg op. En hier, in het hotel van de familie Theiler, met het machtige bijenhuis, het bijenteeltmuseum en de bibliotheek van de Vereniging, in het imkershotel bij uitnemendheid, is het hele Hoofdbestuur van de Verein Deutsch-Schweizerischer Bienenfreunde, dat ons welkom heet.

Maar daarmee is het handen-schudden nog niet beëindigd. Want een 80-tal prominente imkers hebben zich hier verzameld om (voor het eerst in de historie van onze grote zustervereniging trouwens) een volle week cursussen te volgen in de theorie en de praktijk van het imkeren, zowel lessen als verblijf voor een groot deel op kosten van de bondskas! Ik zal hier een paar dagen de gast zijn van het Hoofdbestuur en het zal me niet spijten.....

De eerste inleider van die avond is mijn gastheer Maibach zelf. Hij vertelt van zijn reis naar ons land. Wonderlijk om te horen, wat hem als vreemdeling daarbij het meest getroffen heeft. Onze korven (in Zwitserland reeds lang tot museumstukken gedegradeerd) oogsten natuurlijk de nodige belangstelling en de Dordtse bijenmarkt wordt aangegrepen om te bewijzen, dat wij zelfs bij het imkeren ons aangeboren handelsinstinct niet kunnen onderdrukken. Gelukkig vertelt Maibach ook mooiere dingen over Nederland. Over de schoonheid van de brede vlaktes, over onze rivieren en de wijheid van de zee. En hoe het hem opgevallen is, dat er op de imkersvergaderingen bij ons altijd zo'n voorbeeldige houding t.a.v. de spreker wordt getoond.

Maar al met al kan ik mij toch niet losmaken van de gedachte, dat de heer Maibach onze imkerij eigenlijk in hoge mate achterlijk vindt. Hij spaart zijn hoorders zelfs niet het wat wrange verhaal van de organisatorische gespletenheid. Het idee van de Katholieke bijen wordt natuurlijk met het nodige gelach begroet.

Dan is het mijn beurt en ik grijp de gelegenheid aan om het een en ander recht te zetten. Voorop stel ik, dat ook bij ons het amateurisme overheerst en dat de liefde voor onze bijen daarbij een belangrijker rol speelt dan de handelsgeest. En ik geef de cijfers over de „machtsverhoudingen” der organisaties en vertel hoe het de innige wens en het voortdurend streven van onze grote Vereniging der Bijenteelt in Nederland is, om met het Zuiden de zaak in het reine te brengen, zodat er één grote nationale imkersbond zal bestaan. Ook over de aanleiding tot onze bijenmarkten, de werkelijke verhouding tussen korf- en kastimkerij en de plannen voor een instituut spreek ik.

Bij de nabespreking zorgt Dr. Morgenthaler er voor, dat er nog eens de nadruk op gelegd wordt, hoezeer elk land zijn eigen ontwikkeling en daardoor ook zijn eigen waarde heeft. Een vergelijking tussen de imkerij van twee landen mag slechts geschieden in een geest van collegialiteit en kameradschap. En snel somt hij tot slot nog even de goede en positieve dingen over Nederland op. Een handdruk bezegelt zijn ernstig woord.

Wanneer ik laat in de nacht langzaam de Rosenberg afdaal om in Zug mijn kwartier op te zoeken, welt in mij een gevoel van dankbaarheid voor deze 60-jarige voorman van onze Zwitserse vrienden, die inplaats van de trots te tonen over het eigen werk, op de waarde wijst van het andere.

(wordt vervolgd)

Maximum-aantal punten, dat toegekend kan worden:

1. **Oogst** (opbrengst van het beste volk gedeeld door $20 = 1$ punt, of 20 gedeeld door bedoelde opbrengst = puntenaantal per kg.) 20
2. **Voorraden**. Hoeveelheid honing. Plaats van de honing. Hoeveelheid stuifmeel. Plaats van het stuifmeel. Totaal 20
3. **Volk en broed**. Volkssterkte 5
Mate, waarin de bijen tijdens de behandeling het broed blijven bedekken 5
Plaats van het broed (al dan niet aaneengesloten enzovoorts) 5
Gezondheid van het broed 5
— 20
4. **Uiterlijk**.
Werkbijen: kleur, vorm, grootte (eenheid) 10
Darren: kleur, vorm grootte (eenheid) 5
Koningin: kleur, vorm, grootte 5
— 20
5. **Afstamming en vererving**.
a. Constante vererving van prestatie, uiterlijk, voortplantingswijze 10
b. Behoud van de arbeidskracht (levensduur, weervastheid, gehardheid voor de winter, idem t.a.v. ziekten) 5
c. Rust en zachtmoedigheid 5
— 20

Totaal generaal 100

GEVAREN VOOR BIJEN

bij de bestrijding van schadelijke insecten in koolzaad en soortgelijke gewassen

Ir A. P. KOLE

Koolzaad is een gewas, waarvan de opbrengst aan sterke schommelingen onderhevig kan zijn. Eenerzijds is dit een gevolg van gedeeltelijk uitwinteren in strenge winters, anderzijds zijn er verschillende soorten van insecten, die ieder het gewas in een bepaald stadium van ontwikkeling kunnen aantasten.

Thans is aan de teelt van koolzaad minder risico verbonden, omdat de moderne insectendodende middelen de verbouwer in staat stellen de meeste insectenplagen binnen enige grenzen te houden.

De hoge prijs, die voor het zaad van de komende oogst is vastgesteld, en de grotere oogstzekerheid, die de verbouwer van koolzaad thans heeft, hebben er toe bijgedragen dat in de nazomer van het afgelopen jaar vele percelen met koolzaad zijn ingezaaid.

In het a.s. voorjaar zullen vele koolzaadvelden in bloei staan binnen het vlieg bereik van talrijke bijenvolken. Imkers die in streken wonen waar geen koolzaad wordt verbouwd hebben het voornemen met hun volken naar het koolzaad te reizen om hun bijen de gelegenheid te geven deze zeer goede drachtplant te bevruchten.

Onder deze beide categoriën van imkers heerst enige ongerustheid over de gevolgen die de aangekondigde bestrijding van schadelijke insecten voor hun bijen kunnen hebben.

Het doel van dit artikel is om de adviezen, die door de Plantenziektenkundige Dienst aan de verbouwers van koolzaad worden gegeven, toe te lichten vanuit de gezichtshoek der imkers en hun tevens raad te geven om te voorkomen, dat zij schade zouden ondervinden of in te grote ongerustheid zouden verkeren gedurende de tijd, dat hun bijen het koolzaad bezoeken.

De bestrijdingsmaatregelen, die vóór en na de bloei worden genomen, zijn van belang voor de imkers, omdat een verkeerd uitgevoerde bestrijding noodlottige gevolgen kan hebben voor bijen die het gewas bevruchten.

Het eerste schadelijke insect dat in het voorjaar het koolzaad aantast is de koolzaadglanskever die, indien hij in grote getale in het gewas voorkomt, ernstige schade aanricht door het vernietigen van knoppen. Deze zwart glanzende kevertjes kan men in het gewas aantreffen, zodra het in knop staat. De bestrijding van deze insecten brengt geen bijzondere moeilijkheden met zich mede. Zij kan zowel met Derris, DDT als 6.6.6. (HCCH) bevattende middelen in spuit- of stuifvorm worden uitgevoerd. Indien deze maatregelen vóór de bloei worden genomen, zoals de telers van koolzaad wordt geadviseerd, zijn er aan de bestrijding van glanskevers geen nadelige gevolgen voor de imker verbonden. Wel dient men er rekening mede te houden dat een gedeelte van een stuifwolk weg kan drijven in de richting van percelen die reeds in bloei staan. Bij een bespuiting is de kans hierop uit de aard der zaak niet zo groot. Indien de hierboven geschetste situatie voor mocht komen, doet de betrokken landbouwer er verstandig aan de bestrijding in de avonduren uit te voeren.

Het tweede insect, dat de aandacht van de verbouwer kan vragen, is de snuitkever in de houwden. De mate van optreden van dit insect is van vele factoren afhankelijk; zij zal daarom plaatselijk sterk verschillen. De snuitkevers, die men aan hun snuit kan herkennen en een dof grijze kleur hebben, zijn schadelijk, omdat zij hun eitjes afzetten in de jonge houwden. De larven die uit de eitjes komen, vreten de jonge zaadjes uit; bovendien maken galmuggen gebruik van de gaatjes, door de snuitkever gemaakt, om ook hun eitjes in de houwden af te zetten. Het

gevolg van deze aantastingen is, dat de houwden vroegtijdig opspringen; een groot gedeelte van het zaad kan hierdoor verloren gaan.

Tegen deze snuitkever is nog geen afdoende bestrijdingswijze bekend. Er zijn echter aanwijzingen dat men de schade kan verminderen door het gewas te behandelen met 6.6.6. (HCCH) bevattende middelen.

Indien er vóór de bloei reeds veel snuitkevers in het gewas voorkomen, wordt de verbouwers aangeraden de bestrijding van de glanskevers met 6.6.6. (HCCH) bevattende middelen uit te voeren om ook de snuitkevers zo veel mogelijk te kunnen doden. Onder alle omstandigheden dienen de bestrijdingsmaatregelen gedurende de bloei achterwege te worden gelaten.

Na de bloei kan het gewas, indien de aanwezigheid van talrijke snuitkevers ernstige schade doet vrezen, wederom met 6.6.6. bevattende middelen worden behandeld. In vele gevallen maakt de ontwikkeling van het gewas het na de bloei zeer bezwaarlijk om van sproeiwerktuigen gebruik te maken. Over het algemeen zal daarom na de bloei een bestuiving de voorkeur verdienen.

Deze bestuiving dient te worden uitgevoerd aan het einde van de bloei; eventueel kan zij na 8 dagen worden herhaald.

De grote moeilijkheid is echter gelegen in het vaststellen van het ogenblik waarop deze eerste bestuiving na de bloei dient te worden uitgevoerd, omdat het na het eindigen van de hoofdbloei nog geruime tijd duurt voordat de laatste bloemen in de toppen zijn uitgebloeid. Om de kans op nadelig gevolgen voor de bijen die de laatste bloemen bevruchten, zo klein mogelijk te maken, wordt de verbouwers aangeraden deze eerste bestuiving na de bloei in de avonduren uit te voeren.

Indien de telers van koolzaad zich nauwkeurig houden aan dit bestrijdingsschema, dat is opgesteld door de Plantenziektenkundige Dienst, is de kans zeer gering dat de belangen van landbouwers en imkers tegen elkaar in zullen druiven.

Niet alle landbouwers zijn echter even spoedig overtuigd van de noodzakelijkheid bepaalde adviezen nauwkeurig op te volgen. De imkers wordt daarom aangeraden met hun volken te reizen naar koolzaadvelden, toebehorende aan landbouwers die genegen zijn alle mogelijke medewerking te verlenen. Indien de volken bij het koolzaad worden geplaatst, nadat de bestrijding van de glanskever is geëindigd en wederom naar huis worden gehaald, zodra de hoofdbloei voorbij is en voordat de eerste bestuiving na de bloei wordt uitgevoerd, is er geen enkele reden om bevreesd te zijn voor ongelukken.

Imkers die niet met hun volken behoeven te reizen, maar die koolzaadvelden in hun onmiddellijke nabijheid hebben, dienen overleg te plegen met de landbouwers in hun omgeving om hen te doordringen van de noodzaak zich stipt aan de voorschriften te houden.

Wellicht kan het hierbij tot een vruchtbare samenwerking komen tussen de besturen der plaatselijke afdelingen en de Rijkslandbouwvoorlichtingsdienst in het betrokken gebied.

Indien men bedenkt, dat ook de boeren belang hebben bij het bezoek van de bijen aan hun koolzaadvelden voor het verkrijgen van een zo hoog mogelijke opbrengst, zal het duidelijk zijn, dat men door een goede samenwerking het gestelde doel zeer zeker zal kunnen bereiken.

Wageningen, Februari 1948.

Het phaenologisch onderzoek bij bijenplanten

W. P. N. VLASVELD

Technisch leider van het Phaen. Onderzoek Bijenplanten

In aansluiting op het artikel in het Decembern timer, betreffende het phaenologisch onderzoek bij bijenplanten, kan nog het volgende worden medegedeeld.

We mochten reeds een 110-tal opgaven van belangstellenden om waarnemingen voor dit onderzoek te verrichten, ontvangen. Aan deze waarnemers is inmiddels een z.g. phaenologische kaart P verzonden, benevens een korte handleiding omtrent het uitvoeren van de waarnemingen.

Wanneer we deze kaart beschouwen, zien we dat daarop de namen van 22 verschillende planten voorkomen, welke voor de bijen van belang geacht worden. Er zijn inderdaad enige dubieuze gewassen onder, zoals de lucerne, waarvan verscheidenen onder U met zekerheid zullen zeggen, dat het niet voor de bijen van betekenis is. De lucerne is echter met opzet aan het lijstje plantennamen toegevoegd. Er schijnen n.l. bepaalde jaren te zijn, waarin de lucerne wel bevroren wordt. En dit onderzoek leent er zich bij uitstek voor hierop hun invloed uit te oefenen. Ook in Amerika blijkt men nog in het onzekere te verkeren omtrent de betekenis van de lucerne voor de bijen.

Aan de andere kant zullen sommigen onder U graag een ander gewas aan het lijstje zien toegevoegd. Daarom zou ik U willen verzoeken bij het terugsturen van de kaart in October eventuele wensen en opmerkingen kenbaar te maken, zodat er zo mogelijk voor de volgende jaren rekening mee gehouden kan worden.

Zoals ook in de handleiding wordt medegedeeld, is het natuurlijk niet de bedoeling, dat een waarnemer alle 22 planten nagaat (hoewel het niet verboden is!). Waarnemingen aan een enkel gewas zijn even welkom en zullen zeer op prijs worden gesteld. Voorop dient te staan, dat de waarnemingen betrouwbaar moeten zijn.

Indien men zijn waarnemingen niet verrichten kan aan een der in de handleiding genoemde appel- of peer-variëteiten, neme men zoveel mogelijk een andere veel voorkomende variëteit.

Verder moet een drukfout hersteld worden. In de handleiding staat abusievelijk vermeld voor koolzaad *Brassica Nepus*. Dit moet zijn: *Brassica Napus*.

De waarnemingen betreffende de dracht zullen lang niet altijd gemakkelijk kunnen worden uitgevoerd, vooral bij bomen en bij enkele planten. Een iedere waarnemer zal, indien niet de gebruikelijke methode kan worden toegepast, zijn eigen manier van waarnemen hebben. Wanneer deze afwijkend is, verdient het aanbeveling om de gevolgde werkwijze in de laatste kolom te omschrijven.

Het verzamelen van de bloeigegevens zal niet te veel moeite opleveren. Alleen dient men zo mogelijk niet bij een enkel exemplaar te verrichten. Op de kaart is rekening gehouden met een vijftal waarnemingen betreffende de dracht. Het is de bedoeling dat deze verspreid over de gehele bloeiperiode worden gedaan. Indien men de gelegenheid en de lust heeft meerdere waarnemingen te verrichten, kunnen deze eventueel elders op de kaart worden genoteerd. Vooral het aangeven van de omstandigheden waaronder de waarnemingen zijn verricht, zo b.v. betreffende het weer en omgeving, is van groot belang.

Van de Secretariaten van de N.C.B. en L.L.T.B. ontvingen we adreslijsten van mogelijke medewerkers. Desondanks laat de verspreiding van de waarnemers over het land nog wel iets te wensen over. In bepaalde streken bevinden zich talrijke waarnemers. Zo is o.m. de relatief grote belangstelling in Amersfoort begrijpelijk! In andere delen van het land daarentegen is het aantal medewerkers nog beslist niet voldoende. Vooral voor de provincies Zuid-Holland en Zeeland, met resp. 5 en 4 medewerkers, zouden we graag zien, dat er zich nog enkele belangstellenden als waarnemers opgeven. Hetzelfde geldt voor de Veluwe, midden Overijssel en de Westelijke Betuwe. Doch

ook iedere opgave in andere delen van ons land is van harte welkom. Vergeet niet, hoe meer waarnemers over het gehele land, hoe betrouwbaarder de eventuele resultaten zijn. Daarom nodig ik iedere belangstellende voor dit onderzoek uit, zich alsnog als waarnemer op te geven. Dit kan geschieden per briefkaart, welke gezonden moet worden aan de onderafdeling Landbouwmeteorologie van het K.N.M.I. te De Bilt.

Wanneer U zich als waarnemer voor dit jaar opgeeft, is U niet gebonden voor de volgende jaren. Bij het inzenden van de phaenologische kaart in October a.s. kunt U mededelen, of U het volgende jaar wederom aan het onderzoek wenst mede te werken. We vertrouwen echter dat de belangstelling naarmate het onderzoek voortschrijdt, steeds groter zal worden en dat we steeds op een grote kern van vaste medewerkers kunnen blijven rekenen.

Stuifmeel bij de eerste vlucht in het voorjaar

P. E. GULDEMOND

In het Januarinummer wordt weer gevraagd: wat moet ik doen om te zorgen dat mijn bijen in het voorjaar stuifmeel genoeg hebben?

Als de vager in Boskoop woonde, zou deze dit probleem opgelost zien door de natuur. In Boskoop hebben de bijen, wanneer zij hun eerste vlucht maken, reeds stuifmeel. Zelfs van af de maand Februari, als het een mooie dag is. Ook in het najaar hebben ze zeer laat stuifmeel. Zo zag ik einde November nog bijen, die stuifmeel binnenbrachten. Waar komt dan dat stuifmeel vandaan, zult U vragen. Van de Erica (Heide).

Er worden in Boskoop zeer veel variëteiten van deze (Heide) Erica en Calluna gekweekt. Deze planten zijn bijna het gehele jaar door goede stuifmeelbronnen. Speciaal in voor- en najaar. Er komen meer dan 50 variëteiten van voor. Deze planten zullen nog wel te koop zijn in het kwekerscentrum Boskoop, en naar ik meen, door de door de regering vastgestelde minimum handelsprijzen voor het binnenland.

Ook zou het misschien aanbeveling verdienen om deze planten op de lijst te plaatsen voor Beplantingsdirecteuren.

Hopende een bijdrage te hebben gegeven in het belang van het stuifmeelvraagstuk, wil ik ook liefhebbers gaarne opgave doen van de verschillende variëteiten die in het stuifmeel-schaarse seizoen bloeien.

Boskoop.

VITAMINE-PROEF

Dr. A. M. M. van der Willigen schrijft ons:

Vitamine B: toediening in het voorjaar.

Drie goed met elkander vergelijkbare bijenvolken kregen in het voorjaar 1947 Davitamon-tabletten B, van 3 mgr. (bereidwillig afgestaan door N.V. Organon) 't Eerste volk kreeg per liter suikeroplossing één tablet, in totaal 6 tabletten. 't Tweede volk kreeg per liter suikeroplossing twee tabletten, in totaal 14 tabletten. 't Derde volk kreeg per suikeroplossing vier tabletten, in totaal 32 tabletten. Dit derde volk heeft zich 't krachtigst ontwikkeld en is in 1947 steeds 't beste volk gebleven. Conclusie: hoewel de proef nog in een beginstadium verkeert, is er zeker wel reden om de proef voort te zetten. Misschien willen andere imkers hieraan meedoen.

Waarom eenvoudig, als het ingewikkeld kan?

A. LUBBERS

Inderdaad, soms lijkt het er wel op, dat verschillende constructeurs van bijenkasten door dit idee worden beheerst.

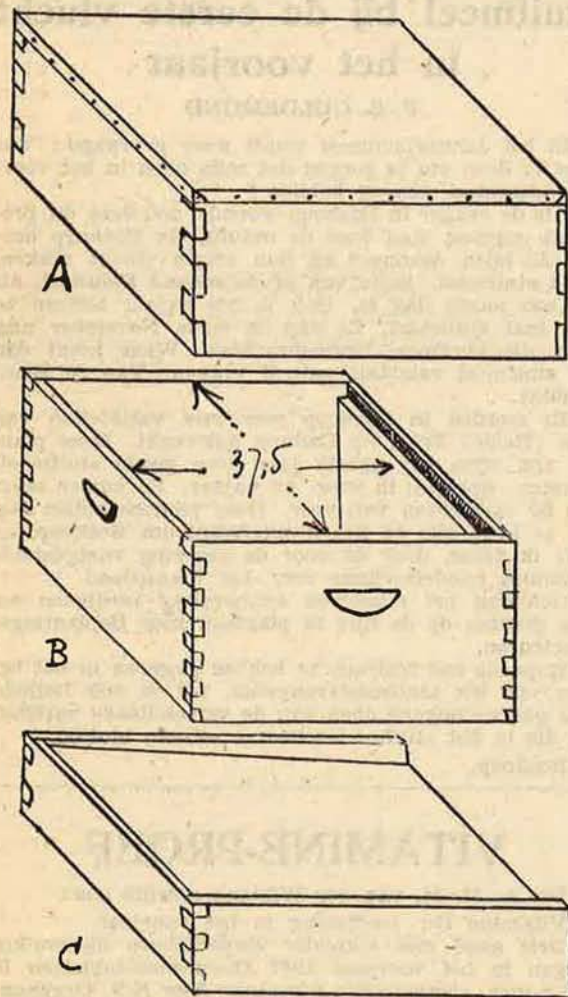
Gaan wij maar eens na, welke soorten kasten wij hier al kennen, dan valt het op, dat deze kasten alle mogelijke verdiensten hebben, behalve de eenvoud. Ook van de Simplex zou ik willen zeggen, dat deze wel de naam heeft, maar niet de deugd.

Toen ik enige jaren geleden een werktekening van de Langstroth-kast bestudeerde, bedenkend, dat deze kast over de gehele wereld wordt gebruikt, onder alle soorten van klimaten en naar men zegt, met veel succes, dacht ik: Waarom wij in Nederland niet? De kast is nl. zeer eenvoudig en praktisch, en heeft dus de volgende voordelen: goedkoop, licht, neemt bij het reizen een minimum ruimte in, snel te behandelen.

Dat de raammaat geheel anders is, is een groot bezwaar, dus maakte ik een ontwerp, aangepast aan de Simplex-maten.

Wij krijgen dan het volgende:

Een enkelwandige kast, waarvan de bakken los op elkaar staan, dus zonder plinten of sponningen. (Ieder

A: Dak. Dit is iets wijder dan de broedkamer en zakt er dus omheen.

B: Broedkamer. Broedkamers en honingkamers hebben dezelfde hoogte als de Simplex-binnenbakken.

C: Bodem. Het horizontale gedeelte helt iets naar voren af, zodat aan de voorzijde een vliegopening van 2½ cm ontstaat. Deze wordt alleen gedurende zomerweer gebruikt en kan verkleind worden met een passend balkje, waarin openingen van 15×1 cm en van 1½×1 cm.

die enkelwandige kasten, voorzien van plinten of sponningen kent, weet, welke moeilijkheden deze geven bij het losmaken van gepropoliseerde bakken en bij het tussenleggen van separatie- en bijenuitlaat-borden.)

Deze los op elkaar staande bakken lastig bij het reizen? Valt erg mee, de propolis houdt ze vrij stevig op elkaar en voor alle zekerheid worden ze met grote matting-krammen of dunne latten aan de beide zijkan-ten aan elkaar bevestigd. Ik heb het geprobeerd en het reisklaar maken gaat zeer snel. Krammen of spijkertjes niet geheel indrijven, dan zijn ze gemakkelijk-ker te verwijderen.

De kasten zouden natuurlijk wel geschikt te ma-ken zijn voor het langorige Simplexraam, doch dit vraagt een dubbele voor- en achterwand aan broed- en honingkamers en maakt de kasten dus weer groter, zwaarder en duurder. Wat is toch eigenlijk het voor-deel van het langorige raam? Men kan er inderdaad afstandblikjes aanschuiven.

Maar een kortorig raam kan een Hoffmanraam zijn, dat zelf de afstand regelt, of men draait in het gewone raam bijv. twee houtschroeven tot op de juiste diepte, zoals naar ik meen de Feeke doet. Ik heb voor deze kasten dan ook tot een kortorig raam besloten. Dit raam komt te rusten in 1 cm. diepe sponningen in voor- en achterwand van broed- en honingkamers.

Ook wordt door het gebruik van kortorige ramen (toplatlengte 39,3 cm) de kast vierkant, met binnen-afmetingen van 37,5 × 37,5 cm. Ook dit lijkt mij erg gemakkelijk, (alle maten dezelfde, naar believen koud en warm zetten der raten).

Verder krijgt de kast de Langstroth bodem met vlieggatbalk en een bakdak, dit alles natuurlijk ook aangepast aan de maten van broed- en honingkamers.

Nu nog een laatste argument: Is het niet veel beter in deze tijden van schaarste, om met het hout, waarvan men anders één kast maakt, twee kasten van dezelfde capaciteit te bouwen?

Utrecht.

VOOR HONING- EN STUIFMEELGEWIN GESCHIKTE BOMEN EN PLANTEN

BOMEN

Esdoorn:

- Acer platanoïdes
- " pseudoplatanus
- " saccharinum

Paardekastanje:

- Aesculus hippocastanum
- a. Witbloeiende
- b. roodbloeiende
- Aesculus carnea

Sierpruim:

- Prunum carasifera
- var. Pissardi

Acacia:

- Robinia pseudacacia
- " semperflorens
- " neomexicana
- " hispida
- " viscosa

Wilg:

- Salix alba
- " fragilis
- " pentandra
- " viminalis
- " amygdalina
- " purpuria
- " cineria
- " aurita

Linde:

- Tilia platyphyllos
- " cordata
- " intermedia
- " americana
- " tomentosa
- " alba

Tamme kastanje:

- Castanea vesca

Fruithomen:

- kers, appel, pruim

HEESTERS

Vuilboom:

- Rhamnes frangula

Sneeuwbes:

- Symphoricarpus racemosa

Cotoneastersoorten:

- Cotoneaster spec.

Sier-ribes:

- Ribes sanguinea

Mahonie:

- Mahonia aquifolium

Berberissoorten:

- Berberis spec.,

Taxus:

- Taxus baccata

Klimop:

- Hedera helix arborea

Ampelopsis:

- Ampelopsis feltschi

UIT DE JAAGKIEPS

JÉKAVÉ

In 1853 werd in de V. S. door L. L. Langstroth, de „Vader van het Amerikaanse Bijenhouden”, de ontwerper van een kast met losse bouw, een boek uitgegeven onder de titel „Langstroth on the Hive and the Honey-bee”.

Van dit boek verschenen 23 uitgaven, waarvan de meeste verzorgd waren door vader en zoon Dadant. Het is reeds meer dan 20 jaar geleden sinds de laatste druk verscheen en thans is door de uitgever van het American Beejournal een boek uitgegeven, getiteld: The Hive and the Honeybee (de bijenwoning en de honingbij). Dit nieuwe werk is bedoeld om het boek van Langstroth op te volgen; 13 Amerikaanse deskundigen op bijenteelt-gebied hebben hun bijdragen geleverd. De prijs is vier dollar.

Dr. O. M. Park, verbonden aan de Iowa-Universiteit als hoogleraar voor de bijenteelt, schrijft in genoemd boek over de levensgeschiedenis van het bijenvolk. Uit zijn bijdrage het volgende over kunstmatige bevruchting, waaruit blijkt, dat men zich hiermede in Amerika al tientallen jaren bezig houdt:

„Door de moeilijkheid de bevruchting te beheersen is de verbetering van het bijenras door selectie maar langzaam vooruit gekomen. De talrijke pogingen, die gedaan zijn om bevruchting in een afgesloten ruimte te verzekeren, hebben naar verhouding een onbeduidend aantal succesvolle paringen opgeleverd. Afgelegen bevruchtungsstations zijn met redelijk succes gebruikt, maar gewoonlijk is het moeilijk om geschikte, afgelegen plaatsen te vinden, die gemakkelijk te bereiken zijn en gunstige voorwaarden om te leven aan de bijen bieden. Vandaar dat deze methode tot dusver op uitgebreide schaal alleen in Zwitserland wordt toegepast.

Bevruchting uit de hand, waarbij men tracht koningin en dar zo te hanteren, dat het gelukt de zaaddiertjes in de koningin over te brengen, is aan Laidlaw met succes gelukt. Deze schreef hierover in het American Beejournal in 1932.

Het met behulp van een instrument bevruchten van de koningin gelukte na veel tegenslagen eindelijk aan Dr. Watson te Alfred-New-York. Dit werd door hem op de Cornell-Universiteit en op een bijeenkomst van bijenhouders te Hamilton (III) in 1927 gedemonstreerd. Deze methode is door deskundigen in alle delen der wereld met afwisselend succes toegepast. Dr. Nolan van de U. S. Afdeling van Bijenteelt heeft een kort, maar bondig overzicht over het telen van bijen van 1900 tot 1936 gegeven, waartoe hij 40 boekwerken heeft geraadpleegd. Hij beëindigt zijn werk met: „Nu er een merkwaardige vooruitgang in de techniek om de gewenste bevruchting tot stand te brengen, is bereikt, methodes voor het verkrijgen van biometrische gegevens zijn uitgewerkt en zaadkiemen, die een aantal van gewenste karakter-eigenschappen bezitten, beschikbaar zijn, schijnt de weg geopend voor een zeer belangrijke vooruitgang in de bijenteelt, ofschoon men geen vlugge resultaten moet verwachten.”

Dr. Park's conclusie is: „Het werk van Dr. Watson heeft de weg naar selectieve teelt geopend, zoals voorspeld door G. P. Dadant in 1927. Maar daar er zeer fijne instrumenten en grote handigheid vereist worden, is het te verwachten, dat het toepassen van deze methode altijd beperkt zal blijven tot een kleine groep specialisten, waarvan de ontwikkeling van een verbeterd bijenras zal afhangen.”

In mijn Jaagkieps van Januari j.l. schreef ik:

Het kunstmatig bevruchten van koninginnen zal het werk voor de mannen der wetenschap blijven. Laten we hier vooral aan denken. Het telen van koninginnen vraagt meer dan een operatie-stoel om de moeder vast te zetten en een spuit om haar het zaad in te spuiten. Ik wil terzake nog het volgende uit Gleanings 1947/12 aanhalen:

In de V. S. is door een groep honing-producenten

een Coöperatieve Vereniging tot verbetering van de honingbij gesticht, gevestigd te Columbus-Ohio. Het maken van winst is niet het doel van deze onderneming.

Het programma houdt o.a. in het telen van 4 tot 5000 koninginnen jaarlijks, teneinde deze door bijenhouders in verschillende delen van de V. S. in de praktijk te observeren. Deze koninginnen zullen van uitgezochte geslachten zijn of van kruisingen hiervan. Van moeren, welke bewijzen superieur te zijn, zal verder worden geteeld. Deze koninginneteelt zal plaats vinden op de eilanden in het westen van het Erie-meer, waar men zeker is van de gewenste paring. Alle koninginnen, die verstrekt worden, zijn met instrumenten bevrucht, of hebben gepaard onder nauwkeurige controle om zeker te zijn van de bevruchting.

Verschillende officiële lichamen werken mede.

M.I. zou dit de taak zijn van onze jeugdige vereniging Koninginneteelt met het Instituut als wetenschappelijk centrum. Het lijkt me ook gewenst, gelijk de Amerikanen, over instrumentale bevruchting te spreken.

De bijenhouders in de Verenigde Staten zijn georganiseerd in Staats-verenigingen. Deze schijnen niet erg groot te zijn, daar in één der tijdschriften met verwondering wordt kennis gegeven, dat de imkers-vereniging in het „kleine” Noorwegen meer dan 6000 leden telt, hetgeen meer zou zijn dan van de meeste verenigingen in de V. S. De verschillende verenigingen in Amerika worden overkoepeld door een Nationale Federatie, die de belangen der imkers over geheel de Unie behartigt. Uit een paar mededelingen van de redactie van het American Beejournal 1947/12 kan men kennis nemen van het werk dezer federatie. In de Federation News-letter vestigt de secretaris Glenn Jones de aandacht op het belang van de bijen bij de bestuiving en stelt voor, dat de bijenhouders een aandeel krijgen van de grotere oogst, welke te danken is aan het werk der bijen. De imkers moeten de bijenvolken, benodigd voor een veld klaver, verstrekken op basis van aandeel in de winst. Daar het nationaal gemiddelde van de klaveroogst thans minder is dan een bushel per acre, zou de imker aandeel in de oogst, die hier bovenuit gaat, moeten hebben. Jones heeft bijen met een dergelijke overeenkomst in klavervelden geplaatst met het gevolg, dat andere boeren een dergelijke kans willen bieden.

Hoe meer bijen in de nabijheid der velden worden geplaatst, des te minder zal de honingopbrengst zijn, maar des te groter de zaadoogst. Hierdoor heeft de bijenhouder voordeel van een groter aantal bijen. Na enige der voornaamste zaadtellerscentra in het Westen bezocht en deze zaak met de zaadtellers besproken te hebben, is Jones van mening, dat de kans op winst door bestuiving, gelijk is aan die geboden door de opbrengst aan honing en hij verwacht een grote toename in de vraag naar bijen voor dit gebruik.

Nu rijst de vraag of de bijenhouders moeten kiezen: Zaad of Honing. Misschien zal hij de dubbele kans hebben om zijn bijen op zaad en honing te laten werken.

Over hetzelfde onderwerp in hetzelfde blad de volgende mededeling:

Gevaar voor bijen. Zaadtellers tonen meer belangstelling voor bijen. Er zijn echter berichten, dat deze telers te ver gaan met hun verlangens om de bijen naar hun velden te trekken. Wij vernemen, dat in enkele streken alle wegkanten en onbebouwde stukken grond met plantendodende chemicaliën worden besproeid met het doel alle planten te verdelgen, welke niet hun bloemen de aandacht der bijen zouden kunnen trekken.

Zo'n handelwijze kan de bijenwelde voor de rest van het seizoen vernielen en de streek dus arm voor de bijenhouder maken. Klaver en luzerne bloeien maar een betrekkelijk korte tijd, maar de bijen moeten le-

ven als de bloei hiervan voorbij is. Door andere honinggevendende planten te verdelgen, kan het doel, waarom dit plaats vindt, voorbijgestreefd worden door de bron van levensonderhoud voor de bijen voor de rest van het jaar weg te nemen. Het gebruik van chemicaliën voor de bestrijding van insecten en planten, vormt dus een ernstige bedreiging voor de imker, zowel voor het leven der bijen als dat der planten, waarop zij zich voeden.

Er zijn nog genoeg vraagstukken voor de Commissie voor publieke relaties van de Nationale Federatie.

In de Schweizerische Bienenzeitung van 1947/1 lezen we dat er in Zwitserland in 1947 op 166 bevruchtigstations door 1536 telers 15.869 koninginnen aangevoerd werden. Hiervan werden er 13.136 of 82,8 pct. bevrucht. 3246 koninginnen kwamen in het stamboek. De volgende bijzonderheid wordt nog vermeld: Een imker nam op een bevruchtigstation een moer mee naar huis om deze te merken. Zijn huis was op 20 minuten afstand gelegen. Hij was zo ongelukkig de moer te laten ontsnappen, maar na een paar dagen was deze weer in haar volkje terug.

Uit hetzelfde blad nog het volgende:

Een Imkersvereniging in het zuiden van Zwitserland bracht een bezoek aan Italië. Uit het verslag hiervan het volgende: Ook de suikertoewijzing is in Italië anders dan in Zwitserland. Bij het uitbreken van de oorlog, toen de suiker krappere werd, gaf de Italiaanse regering een speciaal mengsel van suiker en knoflook. Vanwege de geur van de knoflook kon deze suiker nergens anders voor gebruikt worden, vertelde een imker. De suiker werd in grote blokken in de handel gebracht. Indien nodig kon men met messen deze brokken in meerdere platen snijden en de suiker zonder te weken in een raam hangen en aan de volken geven. Hetgeen de bijen niet opnemen, kan de imker wegnemen en later weer gebruiken. Er is geen gevaar voor roerij. De Italiaan vertelde verder, dat de knoflook voor goede ontsmetting zorgde en door de bijen zonder bezwaar werd opgenomen.

In het Indian Beejournal 1947/11-12 vertelt een imker iets over de bijen, die in zijn omgeving gevonden worden. Over Apis Dorsata (reuzen of wilde bij) schrijft hij onder meer het volgende: In September wordt de wasmot zeer actief en om de verwoestingen van deze indringer te ontlopen, verlaten deze bijen hun nest, hetwelk met zoveel inspanning werd gebouwd. In October worden de oude fundamenten opnieuw door nieuwe zwermen in bezit genomen.

Deze oplossing van het verhuizen van de Apis Dorsata lijkt me nogal oppervlakkig. In hetzelfde nummer beantwoordt de Redactie de volgende vraag:

Gaarne zou ik op de volgende vragen betreffende Apis Dorsata worden ingelicht:

1. Wanneer het volk verhuist, laat het dan het nest geheel ontbloot van bijen en broed achter?
2. Zwermen deze bijen behalve het verhuizen?

Antwoord: 1. Wanneer Apis Dorsata verhuist, verlaat het volk in de regel het nest geheel ontbloot van bijen, broed en voedsel achter. Soms zal er wat broed achter blijven. Dit gebeurt gewoonlijk wanneer een boom of hol door een groot aantal van deze volken bewoond wordt, hetgeen meermalen voorkomt. De enige verklaring die wij kunnen geven in een geval, dat er broed achterblijft, is, dat het volk, dat dit deed, niet klaar was voor de verhuizing, daar het blijkbaar mis gerekend had in de dag, waarop dit zou plaats vinden, daar het verhuizen altijd in massa op dezelfde dag plaats vindt.

2. Ja, Apis Dorsata zwermt ook, behalve het verhuizen.

Op een vraag in Gleanings 1947/11 hoeveel honing er van een volk als record werd gewonnen, antwoordt de redactie:

Een van de beste opbrengsten van een volk was meer dan 700 pound in een seizoen. Dit was van een bijenvolk in Michigan in 1938. Op één dag bracht dit volk 36 pound in. Enige jaren geleden hoorden we van een volk in het Westen dat meer dan 1000 pound

had opgebracht in één seizoen. Zulke records zijn natuurlijk ongewoon. (1 pound is 0.45 Kg).

In het American Beejournal 1947/11 zegt een imker uit Los Angeles, dat de bal-punt-vulpen het merken van bijen gemakkelijk maakt. De bal-punt wrijft de inkt droog, zonder de koningin te bezeren; de inkt is blijvend voor het gehele leven der koningin. Deze pen zou volgens de schrijver veel beter zijn dan een haren borstel en olieverf.

Het is te proberen, zegt de Redactie.

De Ridderzaal te 's-Gravenhage, de stad waar de Imkersdag 1948 wordt gehouden

Dennedracht in Noorwegen 1945

VAN EEKEREN

Naar aanleiding van bovenvermeld onderwerp in het Novembernummer van het Maandschrift, wil ik gaarne mijn ervaring op dit gebied onder de aandacht brengen en de vraag stellen: of er nieuws onder de zon is?

Op een mooie Augustusdag van dit jaar werd in de buurtschap Epse (Epserbos, gemeente Gorssel) op een paar hoge dennen een bijzondere vlucht geconstateerd, welke aanvankelijk aan de aanwezigheid van een zwerm deed denken. Al ras bleek, dat de bijen uit de omgeving daar een drachtbron hadden ontdekt. Voor zover kon worden waargenomen waren er onder de vele slechts een paar bomen, waarop deze dracht kon worden geconstateerd.

Voorts stond de afdeling Gorssel dit jaar met haar bijen in de buurtschap Gortel (gemeente Epse). Bij herhaalde bezoeken werd opgemerkt, dat op de om-

ringende heide de vlucht uiterst gering was, terwijl er toch een behoorlijke vlucht vóór de kasten viel waar te nemen. Het bleek toen, dat bijen steeds in een bepaalde richting vlogen, n.l. Z.W., waar uitgestrekte dennenbossen zijn gelegen. Onderzoek leverde geen resultaat op.

Toen de bijen weer thuis waren, bleek een kleine oogst te zijn binnengehaald. De gewonnen oogst kon zonder vóórbehandeling worden geslingerd.

Toen ik daarover sprak met een deskundige op dit gebied, verklaarde deze, dat dit geen heidehoning kon zijn, omdat die niet zonder vóórbehandeling kan worden geslingerd. De honing is zeer donker van kleur, kristalliseert spoedig en is bijzonder zoet. De vraag rijst of we hier ook te doen hebben met denendracht.

Gorssel 23/11 '47.

N.V. Bijenstand „MELLONA”

v/h J. DE MEZA
SANTPOORT

Telefoon 8225. Telegramadres „Mellona”

*

Het oude en vertrouwde adres
voor alles wat

bij een bij bijkomt

*

Fabriek van Bijenwoningen en
gereedschappen voor bijenteelt

BIJENVOLKEN

*

Vraagt onze interessante en geïllustreerde
prijscourant.

H.H. IMKERS

STANDPLAATS AANGEBODEN

voor 50 volken, bij fruitboomgaard en 3 ha. koolzaad.
Inlichtingen bij AND. ZEVENBERGEN, Kreupelweg 107a,
Klaaswaal.

Echte Hennep Persdoeken

1 meter bij 1.25 meter

FIRMA O. J. v. d. BAAN, TOUWSLAGERIJ
Opgericht 1820 - Drachten - Telefoon no. 2004

ZE ZIJN ER WEER:

DE BEKENDE GLASRAMEN

met ventilatie en voerinrichting voor en achter, Simplex afmeting. Honderden imkers hebben ze met grote tevredenheid in gebruik. Glasramen op kasten bevalt buitengewoon goed, voederen en controle zonder ze te storen. Op het moment nog zonder glas. Prijs f3.25, rembours.

K. J. BIJLSMA, WESTERSINGEL 29, SNEEK

Bijenmarkt Groningen

Op 20 April 1948, in het Stadspark. Aanvang 11.00 uur

SPEURBIJTJES

TE KOOP: 15 Korven met bijen. - G. KOUDIJIS, Stationsweg 73, Barneveld.

TE KOOP: Twee goed bevolkte kasten met bijen, plus 20 uitgebouwde ramen, achter-behandeling. H. JANSEN, Ruurloseweg D 137 b, Vorden.

TE KOOP: 50—12-raams boogkorven met ramen, ogen en doek, in prima staat, 15.— per stuk. O. VAN DER MEULEN, Zomerweg 67, Hardegarijp.

TE KOOP: 11 stuks Simplex bijenkasten, waarvan 3 bevolkt; 5 lege korven en een zo goed als nieuwe 3-raams honingsinger. Liefst alles in één koop. J. A. DE JONG, Stationsweg 12, Arkel.

TE KOOP: Complete bijenstand, 2 bevolkte korven, 6 bevolkte dubbelwandige kasten, 3 lege enkelwandige kasten, 1 observatiekast, 3 kg. kunststraat, 100 nieuwe ramen, sneepkorf koninginnersoorters, honingsinger enz. A. VAN DE GRAAFF, Willem van Oranjelaan 23, Zwijndrecht. Tel. 3594 (K 1850).

TE KOOP: Nieuwe bijenkasten, worden ook geleverd op bestelling. - Timmerbedrijf P. A. TEUNISSEN, Warken B 109, Warnsveld.

TE KOOP: (wegens vertrek naar Amerika) 24 bijenvolken in korven en kasten. - JAC. VAN AMERONGEN, Spoorlaan 29, Veenendaal.

TE KOOP: 10 korfvolken, tevens nieuwe bijenkorven, flinke maat, gevlochten met Spaans riet, per stuk f4.50, per 10 stuks à f4.25. - ALB. BIJKE, Rouveen D 12.

TE KOOP: Prima voerhoning met zeer hoog stuifmeelgehalte. Echt drijfvoer! Prijs op aanvraag met bet. antw. SCHWIETERS' BIJENPARK, Telef. 95, Dedemsvaart.

AANGEBODEN: Bijenvolken in kasten, tegen vergoeding en halen en thuisbrengen, voor de Betuwe of voor koolzaad. - D. W. KOSKAMP, Barlo 115, gem. Aalten, Geld.

TE KOOP GEVRAAGD: Raat- en slingerhoning, ruwe raat en zuivere was. Tevens bijenvolken. - Bijenstand „KLABOFIA", Voorst.

TE KOOP GEVRAAGD: Een defecte Honingsinger. - C. L. DEKKER, César Francklaan 5, Heemstede.

TE KOOP GEVRAAGD: Een of enige Albertikasten. - J. JANSEN, Faas Eliaslaan 8, Baarn.

GEVRAAGD: Alle nummers van het Maandschrift voor Bijenteelt 1941 tot en met 1946. Indien mogelijk tweemaal. - Aanbieding met prijs aan W. H. v. d. BROEK, „Bieënhof", Soesterberg.

GEVRAAGD: Bevolkte Simplexkasten, volken op ramen en korfvolken. - C. J. WOLSWINKEL, 613, Woudenberg, telefoon 353.

FEEKA FEITEN

Het doet ons genoeg, U te kunnen mededelen, dat door aankoop van een houtwaren-bedrijf de achterstand in de aflevering der kasten is opgeheven.

Thans dus weer als van ouds bijenkasten in voorraad.

Vraagt gratis brochure met nadere bijzonderheden over onze Feeka-kast.

Na vriendelijke imkersgroeten, hoogachtend

FEEKA HANDELSONDERNEMING

NIEUWE WEG 5 - KAMPEN - TELEF. 447

P.S. Een beperkte hoeveelheid kunstraat, zonder inlevering beschikbaar à f 6.- per kg.

STUIFMEELSURROGAAT

Volgens mededelingen van het Amerikaanse Departement van Landbouw is stuifmeelsurrogaat van groot nut bij het opbouwen van het broednest in het voorjaar. Vermengd met stuifmeel of stamphoning is de werking nog beter. Door toewijzing van regerings-zijde zijn wij in staat U dit product voor een redelijke prijs te leveren, met uitvoerige bedrijfswijze. Prijs per kg. f 0.60; 10 kg f 5.25.

DE KOERSHOF-KAST WEER LEVERBAAR

Moesten we onder drang van het grote aantal bestellingen enkele maanden geleden adverteren: „Stop”, thans kunnen weer bestellingen voor de praktische, moderne kast worden aangenomen met een leveringstijd van ongeveer 1 maand. Reeds opgegeven bestellingen worden deze maand afgewerkt en de productie vordert goed. Prospectus gratis op aanvraag.

Sterke ramen simplex maat, Amerikaans model; f 0.19 p. st., 100 st. f 18.—.

Snel- en drijfvoeren kunt U met de nieuwe, praktische Koershof-voederbak met grote inhoud. Binnenkort leverbaar, prijs f 3.50 per stuk.

ENKELE PRACTISCHE ARTIKELEN UIT DE VOORRAAD

Verkleinblok 2 raams f 1.35; 3 raams	f 1.50
Reisraam met sterk gegalaniseerd gaas voor Simplex	- 1.80
Voedertoestel, systeem Boardman entrance feeder	- 1.50
Hive tool, de praktische steek-schraapbeitel, waar U veel gemak van zult hebben	- 3.30
Draadmoerroosters, sterkste constructie extra nauwkeurig	- 2.50
10 stuks	- 24.—
Kunstraat per kg diepe, scherpe celindruk ca. 16 vel per kg.	- 6.—
Mool soepel raampjesdraad per klos	- 0.75
per spoel van ca. 500 gram	- 2.75

Wij hebben enkele bijzondere verrassingen in voorbereiding. Nadere mededelingen vindt U in de Koershof-flitsen, die U op aanvraag gratis worden toegezonden. De Koershof-flitsen verschijnen ca. éénmaal per 4 tot 6 weken.

Diepenveen — Telefoon 337 - K 6709

Grote voorjaarsbijenmarkt

TE ASSEN, OP WOENSDAG 14 APRIL

op het Markterrein aan de Rolderstraat

Geen marktgeld. Grote aanvoer verzekerd!

W. van 't Land

Honingzemerij te Barneveld

KOOPT À CONTANT

tegen de hoogste prijzen:

raatwas, zuivere was, ruwe

honing en zuivere honing

OOK HET ADRES VOOR UW IMKERSARTIKELEN

Orig. Krainer Koninginnen

VAN JAN STRGAR

zijn weer te leveren!

doch wegens het beperkte aantal, voor 1948 vrijwel uitverkocht. Zij, die in Assen naar aanleiding van het bericht in het Oct. Groentje bestelden, krijgen nader bericht. Haast U met bestellen, opdat ge niet onder aan de lijst komt te staan. Aanvragen met porto voor antwoord aan:

W. H. v. d. BROEK

„Bieënhof” - Soesterberg

Vertegenwoordiger voor Nederland en België van Jan Strgar, Krainer Alpenbijen, Bitnje, Jugo-Slavië.

BIJENMARKT BEILEN

OP MAANDAG 26 APRIL

Achter Hotel Koopman. Aanvang 10 uur precies. Grootste aanvoer en beste volken.

LET OP HET VOORDELIGSTE ADRES!

W. J. HARTSTRA - JUBBEGA (FR.) - GIRO 489285
Bijenstand „Hartelust”. Magazijn voor imkersartikelen
Simplexkasten, dakbedekking van zwaar zink, eenmaal ge-verfd, compleet, met 2 broedkamers, ramen en blikjes f 31.75. Zwarte vizieren slechts 35 cent. Boxlederen handschoenen met mouwen, per paar f 8.50; splitlederen f 6.—. Berokers, van koper, prima, f 11.—. Jute bijendoeken 50 cent. Bijen-vegers f 2.—. Vaseline per kg. f 1.75.

LET OP HET VOORDELIGSTE ADRES!

Bijenmarkt te Zenderen

op Zaterdag 10 April 1948, bij Café Schulte. Grote aanvoer. Schitterende busverbindingen met Almelo en Hengelo. Aanvang 9 uur. **HET BESTUUR.**

Ingevolge Papiertoewijzing B. P. P., verschijnt deze uitgave per maand en is de omvang van dit nummer 16 pagina's, formaat 20 x 27 1/2 cm.